VIRGINIA

John Carter Brown
Library
Brown University

+

Cosas notables delas Indias occidentales

RPJCB

La Virginia descubrieronla los Ingleses q. llevo a hacer la colonia Dns Richardus Greinvile equestris ordinis anno 1585 a costa de Dn Waltero Raleigh equestris ordinis, fo dinar. stanni prefecto ex auctte Serenissima Anglie Regina. Isabela, hist. scripta anglico sed a Thoma Hariot eiusdem Walteri domestico ut regionis situs observaret commun nunc aut latio donata a C. C. A. francof. ad Mae nus typis Joannis Wecheli sumtibus vero Theodori de Bry. anno 1590.

ni dicunt inuenisse.

Las armas de Inglaterra las flor de lisses y leones y la jarretera por orla Honi soit qui mal y pense. tiene la Virg.a al medio dia declin.e al occidente el promont.o tremendo, ~~meal mediodia~~ que se alarga hasta el occidente formando vna isla q. muestra varios promon torios de tierra firme q. sellaman c Wazevoc neuusooc ervno otro Secotoc Cotan, el de afuera eroatan Paquiwoc al occide el arbol Irynetz. entre occidente y septen trion el seno chesepiooc y el promont.o Apatry ayenella seda, lino alumbre Pez. Resina sassafras mesor q. el Guiaco, vno q. nacen las vi des fonte aceite pellejos os, Vmones tin turas Acucar. Maiz Aues, raices ett. el paire de America. estan desnudos sino ~~tiro~~ ~~cuerpo~~ por la mitad del cuerpo con pieles vsan arco extorzlo i flechas ex arundine multos Deos credunt qui Montoac appellant, diuersos ord. vn supremum ab aeterno Eic mundum creauerit alios creauit vt essent instrum.ta ad reliqua facienda dicunt Solem et lunam tanquam semi Deos et instrum.ta alterius ordinis praecipui ex aquas primi fallas exq. Dij omnes creaturae visibiles et inuisibiles condiderunt; dicunt mulierem primi creaturam quae concepit ex congressu vnius Deos inde plures liberi, inde ipsi

encima del Promont.o en lo interior esta la tierra de Secotan, a la otra p.te la tierra Weapemeoc, entre el promont.o y la tierra firme la isla de Roanoac.

Tabaco abundan

cyni et plures auis pauones ett.

Sacerdotes clamydibus ab humero ad poenam vsum tr. Magi sunt, e pectore minimo sanguinis faciunt si aegrotant vel morbo comi gunt. cymbas aedificandi ex arboribus magnis faciunt, eas igne deijciunt ad radices apposito ygni ramos et consummunt et igne cauant arbores redunt radices concas singulina vasa mulieres facere norunt a de conco quendos, saltant in rebus festis cara agni exculpti moriales velatam caput experimentibus morbis pontis pluries ethmamodes quas aut velatas vel vniones, in dorso in forma sabens imposita gusa lancis vnus duos vel tres et his similia q. dignoscitur cui regulo pareant

1

Virg. Incola gallinaceae cristae instar capillos gerun
durae obscindere corporibus, tegunt viri et famina
ab umbilico usque supra ad genua usque. De eicredum
sine ulla ecc. nos nisi qd re tenellis mortuos credunt
corporis pingunt sed differ a floridam colis

En la Virginia ay Tabaco.

omnes Deos dicunt Eabhuimgnag eos Kewa
sowok appellant, unicus Kewas, templa illi erecta
machicomuch, ait initio credunt sicque qua
fecit vel ad deos felicis translata credunt
vel ad ingentem fossam seu scrobem, quam extre
mi su mundi finibus procul ab ipsis versus occiden
tem sitam esse dicunt ad perpetuum ignem eos locum
ipsi Popogusso appellant, aliqua exhibent
eos q ut hae docerent reuixerunt daemo
nis vane ludibria, machinam eo fuerit plena
tr.

Commune oibus putare Europaeos semideos in
venta nra magnifacere, si nos offenditem
placare cupere Deum nrum et ipsis male ac esse
sidera affligentes etc. Larchi fingunt mira
cula ut sunt angeli, finge, Icones in scalptas
et incisas incidit Theodorus de Bry. in eo libro
quinque sunt imagines pictos olim britannos
ut imagines indos referunt plures enim
ex Indis pictis incedebant ut ex historiis liquet
et virgis pingebantur, sed hae floribus. faemina
ferarum imaginibus solis luna etc. etiam viri, ut
qui eis armatae. Britannos enim coloribus cor
pus inficere solitos Julius Caesar lib 5. de bello ga
llico ita Plinius lib. 22. cap. 1. Dacos sarma
tas, Britannos se inficere, eos glasto plan
taginae sic quae caeruleum efficit colorem. plinius
aut aethiopum colorem imitari ad has imagines con
formis Herodianus lib 3 in vita Seueri et cum Bri
tannis bello gestis. ita claudianus meminit Pictorum
et Scotorum. Herodianus aut apud ipsos Loricae
galeae ricevus, durum enim impedimentum idee tran
grediendis paludibus.

Q̃ 2 pars America, quae continet narrationem eorum quae
in florida Galli acciderunt secunda in illam
navigatione duce Renato de Laudonniere classis
praefecto anno 1564. authore Jacobo le Moyn
cui cognomen de Morgues Laudonnierum in eam
navigatione secuto cum iconibus a Theodoro de
Bry. leodiensi francofurti anno 1591.

La florida la llaman los nts. la guaza, llego a ella
por Mexico Panfilo de Narvaez = llamola fr.
Ponce de leon florida porque dia de palmas a ponell
ter Galli mentiuntur a se esse dicta =

Las armas Principales de Saxonia son las dos
espadas de basco de las barras atravesadas
con la corona es elector y Archimariscalco.
a la florida fueron Juan Ponce fernando Soto V.
to unos frailes Dominicos sub Ferdinando el Caro
lo 5. eius primus Joannes Ponçius legionensis
inuenit licet Marcus Urbanus Calueto Gallus
in tractatu de nouo orbe quem ex Henrici Benzo
nij historia italica scripta collegit orisque inuentio
nis paulo antiquioris factum esse a Gallis inuen
toribus sub Regis Britanniae Henrici septi
mi auspicijs deducit falso quidem, sed illi om
nes Hispani ab Indis necati sunt del
ordinis ad descripcion florida = Virg. 6. aeneidos in
de toda America loquitur sed nullo modo olli
dentis insulae antiquis incognitae = colon des
cubrio anno 1492. cinco años despues Ame
rico Vespucio por orden del Rey de Castille
vocauit a se America Brasilia et terra Papa
galli parer autore Postello a Polo ad Polum
excepto freto Magellanico ubi desinit quinqua
ginta duobus gradibus ultra aequatorem =
intra eius diuersae. quae ad polum Arcticum siue septentri
onem vergit noua francia dicitur quia anno 1524
Joannes Verrazanus florentinus missus a Francisco I.
et eius matre regni praefecta obseruauit totum illum
littus marinum quod a tropico cancri fere usque a 28
gradu usque ad 50 protenditur et ulterius versus
septentrionem, atque Hispani ipsi illam Americae partem terram
Franciscam appellarunt, latitudo eius a 25 gradu
ad 54 ad septentrionem longitudo a 280 ad 330
orientalis eius pars a recentioribus Norumbega
dicitur ad sinum usque Gamas extensa quo a Cana
da (a duobus Robertuallo et Jacobo Carterio per ue
nerunt anno 1535) discreta est circa hanc mul
tae sunt insulae et inter eas terra del Labrador
ad Gronelandiam pertinens occidentalis multas quidem
incognitum habet ut Quiuira Ceuola Astatlan et
Tethichi chimichi. Meridionalis florida appellatur
Borealis pars plane est incognita
La 2. de nueva españa incipit a tropico cancri
ultra 25 gradum ad norum habet multas insulas
adiacentes usque quas nominant Antillas quarum pri
ma est Isabella et Hispaniola tota longitudine
comprehendit et Mexicano sinu et orbem insulis
est 70 gradum a 245 usque ad 315 longitudo
et arcta et italiae modo.

Virg. 6. aeneidos
— iacet extra sidera tellus
extra anni solisque vias ubi caelifer Atlas
axem humero torquet stellis ardentibus aptum

Villagagnonus in Brasilia habitabat Payeolas ... ad Indis=

3a America pars Peru, ampla è admodū eius altitudo a 10 gradu cis æquatorē ad 52 trans æquatorē nempe ad fretū Magellanicū forma eius ovalis, undique admodū cognita qua magis in latitudinem patet 60 gradus continet, inde ad utrumque extremū paulatim gracilescit, in qua eius parte ubi sub tropico Capricorni habitavit Villagagnonus eques francus Antarcticam appellavit quia ad polū antarcticum tendit ut Europa ad Arcticum=

Noua francia eiusdem fere amplitudinis cum nostra Europa eius tamen pars magis cognita est culta est florida eius promontorium centum leucis in mare projicitur e regione habet 25 leucis distantem insulam Cubam quæ dicitur Isabella ad orientem Bahama et Lucaias ad occidentem Mexicanum sinum=

quando ponunt se a herbarū succo quē cali nedicitur Floridenses bibere consueverunt quo hercium? in aliquo loco periculosū effecturi sunt=

Floridenses comam alunt quā in nodū colligunt ut gerasim capiti imponere videantur, verenda tegunt, utique cingulo e pelle cervina confecto, fæminæ arborum musco et eorum corpus punctis pingit

Florida habet (Lucidi?) et fedi colores, inde nitigo? obeunt ... una pelle cingunt pingunt. arcus habent et sagittas cum mucrone sagittarū piscium dentes et lapides= fæminis et infantibus in bello parcunt, nulla religio habent solem lunā adorant, magos habent, lue venerea laborant, in fæminarū et virginū quas filias solis appellant amoribus dediti, et sodomitæ, reges plures uxores habent, sed ducta preciosior ex ea ... rede, reliquis uxoribus, abundat regio hermaphroditis qui omnes fere labores ferre coguntur.

Laudonniero que de de Havre de gracia al ... ad formandas quas naviculas gens canoas vocat. Havre de gracia portus gratianus. ... tellure sedebant Floridenses simiæ more. Laudonnierus arcem extruxit ... nomine Carolinam a Carolo IX Rege Galli ... ad flumen Maij. Los gran ... que fueron con Laudonniero, eran herejes.

Tale quo Laudonnierus.

Apalatcy. Apalatcy montes en la Florida donde ay oro y plata, conjuratione facta a Galli Laudonierus vincitur et carceri mancipatur. in Hispan. novam mittuntur ... causa. per lunas tempora metiuntur, et menses numerant ... Indi

Hispani ... qui apud Indos versati fuerant Gallos ma... ... ne se Indi credant ... sunt.

La barra del arbol canoa - Laudonierus liberatur.

Galli qui in nova Hispa... ... in insulis Cubæ depereunt et naves depredantur ...
Arriola parvissima dicta sapuin apud Gallos.- Galli puniuntur ab Hispanis ... = Galli in Indos crudelissimi alimentorum cogendorum causa illos verberant, et domunculas eorum incendunt. Galli diruunt arcem Carolinam, Johannes Ribaut aut Ribaldus Laudonnieri successor. octo Hispanorum naves Gallos adoriuntur= dicunt Galli ... ... cum homines virginei 300 vel 400 millia ... aberant sed ... falso ... universa indiarum ... et debellasse et ... ... regibus ... ... in laboribus ... ... constat

Por la demarcacion es de oriente y al poniente ma... ... del sur, por el occidente ... del Brasil por el oriente a la isla del Norte

Hispani ipsi sunt auctore Fran^co Joanne Gallo qui
suos seduxerat ut necdum infame facinus
a Gallis abesset,

Gallorum navibus ad scopulos allisis Hispani
tota nocte iter facientibus quamvis in
tempesta et imbribus caelo cadentibus ad arcem
Carolinam devenerunt, eam occupant occisis Gallis
Ribaldus a ~~Joanne~~ Jacobo filio desertus et in Galliam se con-
tulit patre ~~[illegible]~~ in gravissimo periculo derelicto
octingenti Galli et plures periere = ipsi Galli fa-
tentur eos hereticos dicunt enim Hispanos ipsis
infensissimo esse animo, religionis causa = †
mentiuntur Galli dicentes Hispanos iurasse Gallorum
hereticorum vitam conservaturos.

† Hispani dicunt se trucidare Gallos sed Luthera-
nos Dei, atque Virginis Mariae hostes, et vere, quamvis
quosdam Hugonotes seu Calvinistas Lutheranos
appellarunt errore in milite exiguum momenti.

in florida aegroti medici e fronte sanguine ore ex-
sugunt quem sanguinem foeminae lactantes bibunt
ut lac fiat praestantius vel iuvenes fortitudinis
causa. Cocodrili in florida mihi acimaiores
caro eorum potest comedi nisi ob odorem est
enim candida sed Moschum olet

Prosequitur in eadem 2^a p^te. Libellus supplex
nomine viduarum orphanorum cognatorum et affinium
eorum Gallorum qui anno 1565. trucidati sunt floridae
ad Carolum IX franciae Regem vindictam postu-
lantes. hic dicitur periisse in ea Galliae antarctica
parte quae vulgo floridae nomen habet, erat scrip-
tor etenim illa Gallia antarctica vel sed arctica
ad septentrionem. rem insignem narrat, ex eo li-
bello constat praefectum Hispanorum esse Petrum Melen-
dez, ergo in vindictam facti anno 1567 Gourguesius
~~[illegible]~~ necessa-
riis quidem Burdigalensis tres naves
instruxit atque floridam petit, et nocte Indorum
ducem arcem oppugnare coepit Hispanos quanquam
occidit Mense aprili anno 1568. universa regione
a Gallis, adversus Hispanos commota. quam hoc Hi-
spanis cum multa gallorum a sed Gourguesius est. Petrus
Melendez Gallos trucidavat ei inscriptionem imposuit
ut hi Hispanicis, hoc ei facio tanquam Gallis sed tan-
quam Lutheranis.

floridensis fluminis mensis numerant

interea Rex Catholicus Regem Carolum franciae orat ut
de latrone tam pernicioso poenas sumat, unde Gourgue-
sius se fuga occultare coactus est, aliquis cum Don Antonio
adversus philippum 2. participans moro correptus interiit

3^a pars America continet historiam Brasiliae a Joanne Stadio
Homburgensi Hesso, item narrat, in qua historia Joannis
Leerii Burgundi, Gallici coloquium ipsorum idiomate conscriptum
ab eodem Joanne Lerio iconibusque illustrata studio Theodori de Bry
francofurti anno 1592.

In Ill.^do

Su Alt.^d Illd.^e

Brahtij viri vultij crinib. capitis nudant occipite excepto cuius capillos tondent monachorum modo, dicunt enim morem observasse maiores suos ex viro cui nomen fuerit meire humane gagnd ipsis magna miracula edidit, tunc q. quisem et ex pphetis siue apostolis fuisse. Et pingunt in erghemi resina quad. bicoza conglutinati - nom.^a spma q. fecit habere coza. Et eos reguli plures uxores habent, sed 1.^a aulla superme regudio vtunt iis et sorores et filias dono dant si illas pertati sunt. summo mane q. ex infantis crura acuta gypcis dense effricant ut postea illis glo ranibus mel iniijciant &c, Eosleocaesa nomen sibi novi comparat illas. dignitate plura nomina habet occidit n. plures odio commoti baranis Eorlls sed et idem eduti illis placet venuli femine q. otid adolescentes ut occidant solicitant

el Rio marañon de orellana, de las Amazonas ...

el estrecho de Megallanes, tierra del Peru lass del fuego y de la nevada. y otra isla la Vrge

a.esta cabo de estado gnerto grande cabo de los fuegos q mal segu.^r cabo mal conocido, ... cabo del crespusculo ... isla de cadiz

Las armas de Guillelmo Duc de Bau.^a son dos leones en palo unos saqueles y por orla indeo sacremos vermes y por corona un bonete congunte de arminos

~~Brandenses infames~~ ~~primi~~ Vrc Incola magnus cosi q. sequunt pacis amici et promi adversus relig., quippe qui aia immortalis credunt; ~~alij~~ florentes verenda quid. tegunt de droli qua pl. corps. nudi ingeduntur vagi est vnde itaque di solem adorant, ~~alij~~ Brdelij dobecto si pudore, omnino nudi semper ambulant tam viri q. femine, ne minime q. d. ulla corp. q. tecta et tam efferata sunt racie ut quos hostes invasos post veniunt pecudi instar mactant atq insuper vorent: nulli pterea numen agnoscunt pter findis quendam iniectis lapillis crepitans, ita a suis sacerdotibus persuasi. maraka ipsi appellant,

los electores el Ecl.^o palatino de Baviera. leon y las 8 como Bau.^a pero uno solo y un m.^do con cruz, Armore leon generoso pasados. Sax.^a espadas ett. leones aguilas rosa, Gallo ett. Pal.^o y Bau.^a archidapif., Sax.^a archimariscalco. Brandenburg. aguilas y leones princeto. archicamerarius Treveris macrum en palo y tres cruces archicancell. gallie et regni Arel. Colonia cruz grande cauallo tres coracones aguilas archicancell. de Ita.^a Mog.^a dos ruedas ... archican.^o de Germ.^a

Sed duosunt vera, eos q ex diametro per centrum terre habitant sunt Antipodes. it. omne verum ceterus vergens obcuimq. locus sortumelt.

Extreme occidentis ora idi Hispania, et extremi in diafines Antipode utriq. utriq. : hinc pers mari sibas cab. raiçes falas D. Iacobi compostella ... a Celtico sive Aerio Prom.^o qdreitis Cabo de finis terra alter in India, tore in orsepintes congeserere. Ex los. seg. antipodos ig ante invio la mis previo extinusse America, ex diametro in inferiori q. terre nobis oppor hy est,

Nicolaus de lira contendit Globum terre ita aqua imna tare, ut alter edimis pe enim qua nobis in ea orbitare, ut alter n.^o de inferiorem in hir extra aqua se exerat, alter n.^o demersum in aquis suffocat, ecob id nullo modo habitari posset. Sed Euidr o Ilaria terrar orbem omni ex p.te habitabilem esse subij zona torrida.

Galeotus de rebus vulgo incredibilibus, Thesaurus mirabilium, Gaspare Scot. ...

Joan. Stadio esi intro 83 dias de lisboa al Brasil. anno 1547. in Portugallia redit, iter anno 1549. Hispali in America soluit Regione Rio de la plata consen

deri quos cum obtinere non posset in Insulas d[illegible] [in-]centij deferri ibi Lusitanis operis nauat aream defendit et ab immanium Ingenuorum morsibus capite eorum pe occiditur.

Gallos Joannes Stadius deborandos esse dicit Brasilienses. Cercopitheci seu Micos, in portum Rio de Jenero Gallicae navis advenerat signum Brasiliani venient diu causa, ad eos natat Joannes Stadius illi eum recipere noluerunt sed repellunt. O crudelitatem, illumque deserunt a Brasiliensibus vorandum.

Ex urbe Dieppensi, Dieppa est prope Normandiae ~~[illegible]~~ erat navis Belle[?] quae vehebat gallum quem Stadius devorandum esse dixit, adeo quod naum spectabant quos Stadius pro[illegible] quos hinc repulerant

Dicit deinde advenisse gallos alia navi, aiuntque Galli in Joannis Stadij gratiam advectos, sed quomodo illos in(?)feriz ignoratur. etenim si Lusitani inimici gallorum id dixerunt, unde de illis sciverunt, nisi Galli ille[?] illum comedendum esse velle fore dixerunt et dicunt.

Galli illi in navem receptum novem mensibus captivum eum ex devorando detinent, anno 1555. die 25 februarij in Galliam appulit, dicit fuisse decem nautae quos illum a Liquesengo ore referebant quod dixerunt gratum fuisse ara[illegible] ei[illegible] captivos neque concessisse illos nolle iterum in terram illius descendere.

Liber 29 historiae continet Ingenuorum Indorum conquisitum Rio de Jenero usque Joannis Stadij mores eorum et caeremonias quae utuntur antequam devorandos occidant saltant n. et saltare illos faciunt.

Joannis Lerij Hist. Brasil. summum bonum, dum Cap. 2 comederunt in hostibus ulciscendos fortiter persequenda consistunt, quod olim Romani hodie Turci venerit

Joannes Lerius in Brasiliam navigat anno 1556. 1557.

Juven. Sat. 12.

I nunc et ventis animam committe, dolato confisus ligno, digitis a morte remotus quattuor, aut septem si sit latissima taeda.

Cap. 7 Galli turpissime fidem frangunt Hispanis et Lusitanis.

Vultures, ventus, Brasilij Gallos Mair vocant, Lusitanos Peros. Ligna Brasiliae Arabouran[?] dicit.

Neutros in naumachijs excellere dicit eosdem vam[?] Lusitanis opponit.

Cap. 3. De de[?] mirovis[?] volantibus a [illegible] [illegible] per albacoras devoratis [illegible] capit duobus [illegible] de zona et [illegible] marini

dicit Lerius Burgundiae ac in fide Lusitanis Gallia da[?] [illegible] desperamendo in proportione crudelis adeo mi[?] ex[illegible] vos Hispanos Lusitanis in[illegible] idem quod navigare[?] conrelti[?] ne forte quod nauticis(?) relicto veliis dilaceratis Stapulis abcisa quo[illegible] Lerius tenere non potens; in hoc consilium et visi esse viderentur in[illegible] si leporem [illegible] Stadi[?] [illegible]. nam mi[illegible] Stapha[illegible] [illegible] o[illegible] dicit, et [illegible] aut naufragio [illegible] aut fame perijsse. Erat classis Gubernator Borling[?] Villagagnonius

Cap. 4. Sub torrida zona summi calores aque facenz
ee in medijs undis tantali genere siti ne c aque
manna usui, sive per vas collata aliter ve distillare
Sed res salsae salitas aqua marina ablutae citius dulci fonte
quam fontana abluantur.

ait se cognovisse Ioannem Meunier ... ... qui
cum ... nesciret cognoscendo altitudo castris nauticis
ex oculi facto peritia nulli cederet.

quando esta el sol en la linea a 5. Kal. April. y los dias del Sette
que los que ay debaxo de los dos polos en un dia tienen noche
y dia porque son iguales todas las noches.

los marineros usan echar en la mar o ... los que nunca
han visto la linea quando llegan a ella.

El Polo no se ve sino dos o tres grados de que dizen que tiene una
estrella blanca y 4. estrellas encima

Delfines multarum ... in ... aliis piscibus ...

Cap. V. llego al Brasil en Marzo 1557. los Margaias
enemigos de franceses.

Los Papagayos buelan juntos como codornices y se juntan
dos como Tortolas.

Cap. 6. El lago de Jenero en el Brasil como el de Ginebra
Villagagnon un frances famoso en el Brasil ...
fue una fuera que llamo Coliny por el almirante
... nosotros ...

Cap. 7. los indios no son vellosos ... credit ... ... pluma
ornati

Los Brasilios a los ... llaman ... . con
los Portugueses Maria=

ait Lerius ... varios gestus a nostris ... ...
... ... ve exalte refere ...
etc.

an feminae barbarae nudae ad ... ... ait. ...
... ... illa nuditas ad ...
pellici ... verum ... splendor ... ...
comes capillos calamistratos ... ...
vestes ambitiosa preciosa ett. plura incommoda ex mente
parere.

Cap. 8. panis quem vocant Caou-in ex radicibus ... recentes
... ...
... ait. no tienen hora de comer=
... ... agua
... ... agua salada

Cap. 9 ... illic ... ... son, ... como
... - ... comer.

Cap. 10. solis flaua Auis flaua, Ind. Cani de Ioue Cani-
de Ioue; ett.

Cap. 11. fatetr nunq se vidisse piscem vllum qui ad humanam
accederet formam. gustan los Indios grandemente de Ess
alegres holgazanes, y sin ellos agradecidos

Cap. 12 q el arbol Brasil se llama ibirapitanga, es muy seco
no hace humo. a q quenta del baso q le pregunto
q lo q llevauan tanto brasil y pues el mercader se moria
q era necedad dexar a los hijos pues se quedaua la tierra
de adonde lo podrian buscar.

Petrus Bordonius Gallus ornator, refert q a Villagagnone inhu-
na affectus cui illi vascula pulcherrima caelo dedisset
uxor Musa Veneris rosa, ex saxo ex quo proa adumbrata
matrolis in commentis in Dioscorides de palma et dactylis
agens

Ipso cap. 12 concludit, quadrupedes ett. ora assimilantes

Cap. 13 fabulas faciunt ex ossibus humanis sic inimicorum
malorum.

Ibi q lupos venantur vlulatusque vtuntur necesse est

Cap. 14 ait mulieri quae cum maritus dolens se abesse
vt preces homini sic eas appellat imo sic lugubrem
gebat funderet quamuis duriusque inquit vt fatig-
nis modis affandi videret sed en parvulis de gala

Item mirus narrat Cap. 14 - viaticum, captiui a Bar
baris seruati qui adolescentes est emulanti, vtrii vxore
dari (nam viros foeminis) imo non aduersatur usque captiuo
apud se habere qui legitimam aut sororem in vxorem illi dare, ideo n. cum
Barbaris, filias aut sorores offerre hominibus praesertim Europ
aeis honoris gratia) quae vero diligenter vt quad mactationi
tempus commiserit vt alacrior ex pinguior fiat necn-
oportet inspice maceratis attigimus mactabitur nec
lamplus conficerabit. Eadem hic leng nisi malle
nomis gaudiales feminas &c. Item veteribus quae
iuuenes libertatis vt captiuus domus est maturae, captiuum
iam aetas insolescere et suis dominis improperare, deus
ei aetas insolescere et suis dominis improperare, ideo captiuus
fatres suos occidi et comedi eius similes, q. captiuica
lauent itq. ipso mactatis vxor adhaerere aliquantulum ploras
ei crocodili in morem ideo oij prima viri dui carnisque vescitur

Iudaeos in Aegypto Cyrene et Cypro homines olim
mos occidisse eorum carnisque saginatos esse sanguinem
neque vultis suis obtinere parasitos eorum quae gestibus in alii
referre quo obscaris recrimina et ejus in ius quas
exercent, sed dimitia ibi a quidam temporaneis i sermone

ait. primitiae quod capti [illegible] magis [illegible] [illegible]
[illegible] filios recens natos vel adultiores
et vorant dicunt n. ex [illegible] [illegible] [illegible] —
Veinde Europeos cum illis carnes [illegible] [illegible] apponerent
[illegible] vesci nolentes aiebant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] incorporationis et [illegible] crescere
barbaris ut [illegible] mactantur [illegible] [illegible] [illegible] esse
adeo [illegible] [illegible] id n. in [illegible] [illegible] dubio.

Callandre lib. 10 cap. 12 en la perdida de Constantino-
pla del buey que [illegible] el cadaver [illegible] entero =

Multi religionis [illegible] [illegible] adorant [illegible]
ab beneficentia illius dicunt se ignorare. cap. 15

De semper an utiles negare [illegible] Socrates apud [illegible]
[illegible] dicit n. mem. [illegible], contra Cicero contra
omnes —

Pomitui autem dicebant barbari Europei esse [illegible] illi
[illegible] [illegible] valde timent, dicebant [illegible] agere
a amoribus serenitate esse negant. [illegible] immortalis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] verius [illegible], [illegible] ultimo [illegible]
[illegible] de hostibus [illegible] [illegible] mactarunt, [illegible] post al-
tissimos montes in hortis amenissimis [illegible], [illegible] vero
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cura ingloriis vixerunt
[illegible] ab [illegible], cacodemonibus [illegible] in [illegible]
[illegible] cruciandos venire. [illegible] [illegible] illa
[illegible] longa Socratis peregrinatio [illegible] [illegible] campi
[illegible] videbantur dicere Esseni apud Iosephum de bello
Iud. lib. 2. cap. 7.

Indi a demonum [illegible] cruciantur =

Gomara lib. 4 cap. 129 ait [illegible] credere et corpora
resurrecturos ~~Hebraeos~~ [illegible] [illegible] celebrato [illegible]
de Germania [illegible], Caribes [illegible] [illegible]
dicunt se [illegible] spiritibus commercia habere, [illegible]
barbaris [illegible] [illegible] vindictam [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mem.

[illegible] quo [illegible] columna [illegible] [illegible] lunares
[illegible] [illegible] mensibus aut annis =

Barbari dicunt fuisse quendam [illegible], de Deo vero [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illis [illegible]
per symbola [illegible] maledictionis inde bella [illegible] mutua occisiones

Insulae [illegible] regiones [illegible] per mare [illegible]
antiquos habitatores terrae sanctae [illegible] carnes humanas
comedisse — Sap. 12

Inter [illegible] = [illegible] consanguinitatis gradus evitant [illegible]
adulteria odio habent [illegible] non carent [illegible]
[illegible] = [illegible] [illegible] alteri dari =

Cap. 18 docet Gallos Henricus Barbarus con firmasse in eo errore in quo sunt, scilicet cibaria apponendi extra sepulcra quod putant his defunctis cadaver cacodemones devorare.

Cap. 19. colloquium continet latino oratione.

Gomara lib. 4 et hist. gener. ind. cap. 120 ait ex nostris quatuor nives invenisse Hispanorum in Peru

magna ex parte sunt gripas.

Diogenes laudabat eos qui navigandi consilio inito minime tamen navi sedebant

Cap. 21. pene omnes qui in iter ingressi sunt interiere fame perierunt, frumentumque consumptum erat

Ad Ioannem Sebastianum Cano qui de imprudentissime

Veres factum erat n. e. victoria in lanzaone

Hieronymus Benzonius Italus navigator Itiner. Hispanos

Sed Thevetus demonstrat in ... viros illustres quosdam a Benzone dici mergi fabuliter sub ...

In cap. 3. lib. 2 illius exemplar duarum ... quibus breviter explicat navigatio Aloysii Magagnoni Egregii Mediolanensis ... in Bonfeldis

el opuscolo de Sayae et el Agiense de los antiguos de Atti el nombre del mar Atlantico

Ne Ioanno ... Gallus Laurentius ... in lat. ex gallico, seu ... translatio ... gratitudine

... se eodem tempore ex Hispania ...

... e ignorasse ... Benzonius

... humo ... orto e ... quemque ...

... macorum eius ... Placentia ... ubi e ... nobili stirpe Rossellorum.

4° partis continet lib. Hieronimi Benzonii Mediolanensis de reperta India occidentali a Christophoro Columbo anno 1492 qui per annos illic annis 14 versatus fuit. de quo ... Thevetus mones, ... tamen in ... se illic ...

Inde ... examen ... conjiciemus.

Se defendendi causa =

In hac 4° ... de ... loquentis Hispanos excussat, ... mendaciis in Hispanos ... nominis ait non in Anaria ... Macmaueli ...

Macmauelli ... militarie meliguent ... arte ... scripsit ... ad ... eam ... superi ... omnia consequitur ...

autor ... indigna ... ex quo ... superi ... omnes ...

... Babilonica ... gemine ... per ... in ...

... per ...

Indi Hispanos spumas maris vocarunt
ut pote e mari natos.

nec magis verebantur devorare illos solis quos quam bovi
Ulyssi eius boves.

Magellanus Gigantes invenit pedes ferarum pelli[bus]
involutos habentes calceorum loco sicut ursorum
aut aliarum ferarum pedes potius referrent quam humanos
hac est ratio illius vocationis Patagones quos [illegible] gloriatur
se primus invenisse calceorum carentes.

[illegible] vio [illegible] fuegos en la tierra [illegible] tierra del
fuego =

Magellano observatio freti tribuenda est quamquam reliquarum
navium [illegible] freti esse negabant et tantum [illegible] ei cense
bant Magellanus tamen fretum illud esse norat quem
ut refert in charta marina adnotatum viderat descriptum
ab insigni quodam nauclero cui nomen Martinus Bo
hemus [illegible] Lusitaniae Regis in museo adservabatur
1519. Id contigit eadem octava novembris anni 1520
ingressi sunt mare pacificum ita vocatum quia
tribus mensibus et 20 diebus confecit iter 4000 leucarum
nulla interea exortatempestate, aut ventorum turbine illo
agitati sunt. Magellanus occisus est anno 1521 Aprilis 26.
Navis Victoria solvit Hispali 10 Augusti 1519. et Hispalim
ex S. Lucar appulit 7. septemb. die anni 1522, ingressi
autem sunt decem et 59 [illegible] ex Malucis solverant emensi
sunt 14 U 460 leucas Eius navis Navarchus Canus
octavo [illegible] Hispalim pervenerunt, dicarum Antonii [illegible]
gafetta et Osorius de rebus Eman. Regis Lusitani lib. 3-

Post hunc Franciscus Drak cum his Wilelmo Winter
et Humfredo Gilbert. sed solus Drak mare pacificum
cum ingressus est ceteri labore [illegible] in Angliam reversi
sunt iisdem freto viso. anno 1578.

Drak autem experiri voluit an falla navigare ad septentrio
nem freti aliud invenire posset pergit in oceanum borea
lem penetrares sed ad 70 usque gradus altitudinis vertis
borealis penetraret nimio frigore compulsus est ad aequatorem
descendere illinc in Terrenatem [illegible] maiores [illegible] solvens
inde martio mense 1580 superato bonae spei promontorio
[illegible] septimo [illegible] appulit Ercole Cano la Reynalde
[illegible] mense Martio anni 1581.

Anno 1500 Gaspar Cortereal his Olysipone solvens versus
polum arcticum ad 60 gradum usque ad Rio nevado navigavit
et inde reversus anno 1501. iam versus illa loca rever
sus est fretum speravit invenire quo citius ad Molucas iret
sed illi accidit in [illegible] [illegible] recalli, ne ingrederetur
[illegible] [illegible] aliquos in illo sinu quadrata
[illegible] 54. gradum nomen [illegible] [illegible] [illegible]
frater, Micael Cortereal 1502 fratrem quaerens duabus navibus
ultra non comparuit alter frater Vasco Annes fratrem quaerere
etiam [illegible] sed ab Eman. Rege [illegible] navis

a tribus iam e suis amissis

Anno 1507 Sebastianus Cabotus Venetus sumptibus Regis Angliae Henrici 7. per septentrionalis plagae Cataium penetrans primus insulas Baccalaos detexit quas hodie Britones et Nortmanni nautae la Coste des Molues hoc est Asellorum marinorum oram appellant atque ultra usque ad 67 gradus versus polum arcticum sed frigore et densa glacies regredi coegit. Anno 1524. Ioannes Verazanus Florentinus ter aut quater navigavit in sumptibus Regis Galliae Fr. I. et matris Reginae Vicariae ut explorares an continens Floridae ad polum usque extenderetur sed eas [illegible] terras, ideoque Galli consentis ea navigare quotannis ad Terras novas dictas Gallica [illegible] ad Asellos capiendos.

Anno 1525 nauclerus Stephanus Gomez comes Ferdinandi Magellano auspicijs Caroli V. investigavit fretum illud ad Septentrionem sed nihil profecit.

[illegible]

Tandem Martinus Forbisherus Nauclerus Anglus a navigatione ad extremum septentrionem navigans celeberrimus eo quod ad extremum septentrionem [illegible] penetrare instituit anno 1576 quo nullus mortalis adhuc penetraverat ut investigaret fretum ad Cataium. Sed cum Senio penetrare nequisset propter frigoris glaciem, sequenti anno iteratur navigatio propter frigoris glaciem, sequenti anno iteratur navigatio sumptibus Reginae denuo instituit et ex Orcadibus navibus [illegible] inter occidentem et Thraciam [illegible] cum navigasset inter occidentem et Thraciam [illegible] continentem [illegible] ab octavo Julij ad 4 Julij [illegible] gradus in quo [illegible] Semper [illegible] monstrabat [illegible] oceani sparsa [illegible] ingressus est a fauce [illegible] Thracia [illegible] angustia 20 Julij cum 5 navibus [illegible] perpetua nive obsiti in summa vere [illegible] et montibus perpetua nive obsiti in summa vere erat hiems [illegible]. [illegible] tamen communi voce [illegible] auro abundantem ei illius regionis quod tamen mere [illegible] terra navigare comperit et magno mercatorum [illegible] damno. [illegible] anno 1579 [illegible] summo [illegible] 20 navium classi ut penitus [illegible] canalis penetraret sed exitus incertus.

Anno 1504 Caribes [illegible] sagittarij iaculis veneno [illegible] francos adorti ceperunt.

Imperator 1o anno 1525 sancxit [illegible] Indi [illegible] mancipij [illegible] Dominicanos et Fr. Bartholomaeus [illegible] [illegible] declaravit ut omnes Indi in libertatem vindicarentur arbitror [illegible] cui [illegible] Regis Alexandri [illegible] amplecti [illegible] possent.

de Naucleruillo a [illegible] in [illegible] a quo ipse nomen [illegible] [illegible] [illegible] de Balboa [illegible] el mar del Sur -

Australe pelagus videt quod rectam in linguam navigans aut qd poss. Antarticus subest sicut nec per Septentrionale intelligi debet mare glaciale cui Arcticus vertici subiectum, sed quod Indiae continentes desideranti ... alluitur oceano quod in Meridiem Occidentemque vergit Australis vulgo mar del sur qui in Orientem et Septentrionem Septentrionalis appellatur vulgo mare de tramontana—

In di autem Hispanos esui aptos ... quippe duriore et exsucca carne nisi trucidati tres aut quatuor dies ... macerentur.

Huracan vox indica, tempestates,

nulli dicebat Lacedaemonius repertum iri adulterii Spartae, sed ..., repertum, dicebat alter qua poena mulctaretur iuvenile daret ingentem bovem tantum ut porrecto ultra ... collo biberet ex Eurota ... alter videns ridens ... fieri ... posse ut tantus bos inveniatur, nec in quo fieri ... posse ut Sparta exularet adulter ex Lacedaemonius ... qua deuicta exulant.

... merica pars 5. continet ... libro de Itinerario ... Benzoni Mediolan. adversus Hispanos.

Benzonus vero testatur insigne dicta Hispanos Amaronos vocare indigenas omnes à sermone barbarico ...

Año de 1524 ergo Carlos V. el consejo de Indias.—

... Calvetonus et ... ab illo ... laudatus ... ad invicem

2 pte cap. 14. in ferdin. Cortesii eius ... audet Deus Immortalis ... illius pauculi ... eius ... in laudem Hispanorum Relationes Alvari ... referat ... elevat aliquid in ... militari licentia credunt celebrantur ... imo augent boni viri ...

Coniq ... invenit Joan. Ponius legionensis ... inanes ... nos ... occupare ... Indias ... navigatio.

Balsamum quod ... Plinius lib. 12. cap. 25 ... concessum ... nunc ex Hispania ... Oviedo ... nat. indiarum lib. 10 cap. 3 ... ex ... vocatur Xilo

diciunt ... Hispanos ... Indis ... ipsosque ... et armis nostros invadisse et ... deinde nos imbelles ... quatuor vel ... milliaria Indos ... mendacia ... inprimis ... navigarunt et ex ... fecerunt deinde ... Dicunt deinde ... in fide ... conversos ... dubitet ... aliis ... relatis a Gomara ... cap. 21. a Joanne ... ab Oviedo veritatis et laudato ab ... Benzonis Calvetone quod a Petro Martyre ... Hispano ... Garcilasso, Maffei ... certe ... aut doctrina loco et moribus ... longe diversissimi

aiunt ... saepe Hispanos carnes humanas vorare ... Sed ...

... Vasco ... ultra ... Eman. rege ... navis

Beatriz della cueva vxors Didaci Alvaradi in maris extremum ... ipsi in dies sati commendatione traducunt lib. 2 cap. 16.

multi ... vix ... ex eos ... vita ex ... tabant ... imperat–

America pars 6. 33 scilz hist. de Benzoni cont. nes 1a n. in Insulas Colum bi 2a in nova Hispan. Cortesij 3a in Peruang reg. almagri ... sed n. exacte.

Maris summa ... Viracocha. nomi chapetones

America 7. Pars. continet quatuor ... ex regione ab Ulrico Fabro Straubingensi ... durum ... ex centenatoris ... in ... authore Gotardo ... Dantiscano ... navigatio anno 1535. al Rio de la Plata– dux expeditionis Petrus Manchosa ... de buenos ayres ... eod. anno.

Item ... a fluminum versus Rio de la plata anno 1539 ... erat ...

Cap. 11 ... mandat Regijs ...

... Amazones ... Rio marannone Orellana dell Amazones–

... glorios ... Serenissima ...

Cap. ... ignorantissimo homo ... Pizarro ...

Item America 8. pars.

... reperit ... Regina ...

... 19 navigatio Franc. Drak anno 1575 Legua ...

... Magellan ... venti ... ancore ... mari ... ex ... mirabili ...

...n. m. sunt in quorum cacumine
niues augusti mense inuentæ sunt sed semper
[illegible] regio [illegible] a [illegible]
[illegible] quatuor tres duæve ad minimum una
Leuca adæquat. Draco putauit fretum esse Insulis
habere sed falso. circa californiæ insulam vel potius
regionem aliquod circa Sibolam, nouam Albion appellauit
sed frustra Hispani enim eam occupauimus. [illegible]
tempestate insulas 8 gradus a linea versus Aquilonem
[illegible] peruenit Draco anno 1579 [illegible] nauigasse
ibi indi dentes nigros fieri curant [illegible] quodam
Panis Stechanus dicitur panis Marci.
a Salla maiore ad [illegible] montes [illegible] dut
Draco se inuenisse æquor placidissimum [illegible]
deprehendisse falsos Portugalli Geograf. tabulas
[illegible] illic [illegible] periculosissimum fretum=
In Sierra leona [illegible]. Draku [illegible] ab
[illegible] in hac nauigatione appulit Angliam 3 nouemb.
anni 1580.
[illegible] naues adorsus est die 12 septembris anno 1585.
in insulam S. Dominici S. Augustini et Carthagenam
Cum 25 nauibus
Insola del ferro in canarijs detta [illegible]
Shago Isla de Cabo verde=
Angli vexillis cruce rubra insignitis [illegible],
[illegible] Angli ciuitates S. Jacobi igne admoto continuo
[illegible] combusserunt sed nec ipsi [illegible]
[illegible] adeo inusitata pestilentia [illegible]
[illegible] inuasisse ut breui tempore ultra trecenti
[illegible] conseruarunt vires
animi et corporis per morbi violentiam amiserint
[illegible] Decembris ipsi [illegible] contagiarunt, et
adduntur in mortuorum corporibus stigmata [illegible]
signa apparuisse [illegible] confirmant
Insula Hispaniola [illegible] Anglia magnitudine comparari
[illegible]=
Vellon moneta ænea siue cuprina= deinde cum
carthagenam ceperunt [illegible] morbo correpti sunt
[illegible] Hispanos [illegible] se defendisse
[illegible] et lanceæ et [illegible] Anglicanis [illegible] longiores
erant Anglorum [illegible] arma meliora cedere coguntur sunt
sed [illegible] Hispani [illegible] septime
[illegible] ibi Angli fuerunt se [illegible]. [illegible]
[illegible] se ab Hispanis liberalissime fuisse
tractatos [illegible] [illegible] hibuerserunt

Catabordello, furor phreneticus patiuntur
inde posti. in Anglia de [illegible] prudentius
[illegible] eos calentura [illegible] esse.

fraser, Micael [illegible] fraser Vasco [illegible]
Vltra ricompe [illegible] etiam [illegible] Eman. rege [illegible] naui

cum accessione gloriosi sancti cuiusdam Augustini=
ni. hac navigatione Draken eos Anglos qui in Virgi-
nia erant cum summa inopia laborare eos videret
secum adduxit erat Generalis Virginiae Rodulphus
Lane. 750 Angli in hac itinere perierunt ||

3. iter adortus est anno 1595 Panamam versus ipse Dra-
ken et Johannes Hauken cum 27 navibus et 2500
armatis sed ultimus Hauken cum viribus Canariis
frustra invaserat et naves fulerunt illi Hispani attulit
Item Portudivite maerore animi correptus obiit.
Caravela celox celocis, cum Pinaca celox, temporibus nunquam
pepererunt solis infamem et feris inhumaniores
Draken mortuus est tertio itinere inter Nombre de
Dios et panama die 28 Januarii ante meridiem
anno 1596 sepultus corpus in mari alia vero in
inferno cum Calvino et luthero et aliis hereticis
Janne Commibus de sententia correptus est, Su-
ccesit Dracho Thomas Baskelfielde.

Sequitur descriptio navigationis Thomae Candisch qui ab
anno 1586 usque ad annum 1588. universum [illegible] terra-
rum orbem perlustravit a Francisco Pretty [illegible] hac
in consignata, cum tribus navibus Brettie,

In freto Magellanico quos invenerunt angli hic
sed rerum inopia 400 omnium hominum perijt. ante
tres annos ibi constituti erant inventi vero sunt
24. quod vocabatur S. Phelipe
fretus a septentrionali Oceani ad canalem Magellani
Maris pacifici. 90 milliaribus Anglicis est elevationis
52 gradus cum duobus tertiis a linea versus Austrum, mare
pacificum sive in Oceanum Australis

Li omnes gradus homines infestationibus in
ter tempora zonae intelis denegarunt, et
multum maxima experimenta dotem
dixit fabulis gigantum.

refert Hispani cuiusdam Georgii nomine Moni in arce
nigra dulce et aquas invenisse in intra la
torridis tropico Capricorni in Mari del Sur vidi
candorem.

California ad 23 gradus cum duabus tertiis versus
septentrionem sita est montibus.

Die 17 novembris solemnis coronatio Reginae maiestatis
in Anglia tempore Elizabethae

los sangleis de la china con los Phi
lipines.

refert in Insula Caput versus phili[ppi]nas
pueros clavum ex plumbo candido per glan
dem membri virilis transmittere gestare ea q
clavus in extremitate alterius inducto ostendit
ex incurvatur, caput vi intra acie crescunt coronulis
exornatus est vulnus vero vel foramen illud
minuente sanari atque excrescere tum sine ullo
doloris sensu, et tunc clavus inferi in foramen
illud et exterere vel depinere quoniam potuit
dicit eos inventos feminas quae viderent
viros ad sodomiam et fornicandos nimis proper
ter ~~hocim~~ consilium ceperunt quomodo hunc
virorum lasciviae occurrerent et propterea illo
tum tan legge excitarum. ahorae meer
za lacaá. ~~fo~~ ngti nullos dolores
extrahere facile vagad, fiste enim ~~quatuor~~
ornamentis quodque indicere habens in na
ribus labris ett.

Molucca admodum humigeles de pre ...

los Chinos al Ourbe Inliçan

in Insula S. Elena valles amenissime

en la isla de S.ta Elena no paran los que van
sino los que vienen de la India. neminem ibi
habitare Lusitani sinunt ne fructus absu
mant pre eos qui ex agris in itinere con
trahunt, ubi enim propter dimissos praesidio ex In
dia ~~occiden~~ orientali venientes ibi recreant
pomum = la razon porque no se quedan a la ida
en S.ta Elena, dos. una por la calidad del tiempo
y viento del viage. 2. porque quando van llevan
viveres y quando buelven falta algo de en la
india a si mi poco y se ghayan los man
tenimientos de la venida; tomanse alli menos,

Rob. in Anglis unica tri naves rapuit Zi de
by 1586 cuius 2.o eandem navem Cancuse regre
deret in mari ~~[illegible]~~ eque praeceptum rectore
contigit e sede in rectum in mari occurit

graser, Inicati ... ... albert fraser Vasco ... ...
Ultra nicom parvis etiam unitibus sedat Eman. rege scribis navis

De navigatione Gualteri Ralegh
Angli in Insulis de la trinidad Regni
Guiana, et equi[noctialis] Emeria Aromaia et
Amapaia anno ~~[illegible]~~ 1595 destinata
Ed[itio] qu[illegible] in India occidentali in regno
Peru a Rio de la plata septentrionem versus

Ab[illegible] in ramis arborum et in terra=
smardas Thevet in sua Gallica sive Gallia
Amarltica
dicit milli Regiombus vocari [illegible] Anglo
Ezrabetha Cassipuna, Aquerewana, [illegible]
elisabetha suprema principissa et gubernatrix [illegible].
principes Manoa [illegible] intravit Joannes Martinez
Sic vocavit el Dorado.
narrat [illegible] de lo pede Aguirre et eius filia
Rio maranon o de las Amazones o el [illegible]
orenoque et otro. orellana Amazones idem=
influx. N. sese exonerans, Amazone [illegible]
[illegible] viventes [illegible] [illegible]
ex quo [illegible] Caciq.
Baraquan et orenoque flumen id. Regiones alius
Amazones alii Regiones inter [illegible]
[illegible] Reyno de Guiana [illegible]
astrolabium et cursus solis=
[illegible] in arboribus habitant Indi propter
[illegible] aquas que ad 30 pedes elevantur
Viri et mulieres cultellis et his similibus
commutantur a fratribus et parentibus ven
duntur et dicuntur formose et pulcherrime.
Orenoque usque ad quibus habitur=
Barbari sagittis in bello utuntur efficacis mo veneno in
[illegible] remedium est preparatum ex liquore radicis
tapara, et eius remedium febres arcet et [illegible]
[illegible] venas alias intrinsecus vulnera sanat [illegible]
V[illegible] petitis huiusmodi sagittis ut omnino [illegible]
[illegible] grandius [illegible] [illegible]
[illegible] bibens certissimam [illegible] [illegible]
Prope fluvius Orenoque in fluvios [illegible] Caroa habi
tare homines [illegible] capita in humeris [illegible]
Ewaipanoma capita in pectore et os infra [illegible]
[illegible] a tergo dependens arcubus et sagittis utuntur
[illegible] maiori [illegible] ceteri Barbari utuntur.

Guiana inter flumina dell Amazones et
Baraquan flumen id est Orenoque sita est, eius
fundator fuit Regia domus ibi Guiana Capa
filius Guascar et frater Atabalipa qui fratris
huius maiorum Guascar interfecerat, et ipse Guiana
capa [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] correctio [illegible] delatus est. Guiana
sita est sub linea equinoctiali= [illegible]
maior dicitur Manoa, et Hispani vocarunt el Dorado.
adiacet mari aqua salsa mari Atlantico simili

ir. Ucma fluuie magna ac ci dum, vrreli
quo nihil tremis. Item marbonoz florel fimbg
mannu et rimanni et fima
dicit se vidis plus auxi de disse que ipse abulis aliqui
ras credat ipse.
Vulpecul, annosa quarere
nos illum et tene bricosa
charissimos ossa carnea fumza in pulvere
contusa gomi admiscem
in Guiana homs etatis longissimae 100 ann.
Pato et Orenoq fluuig
Ids Gualterg Ralegh iter 2m ad eorg e. anno
1596 -
dicit inter Hispanos reperiri multos qui 10 vel 12
uxores habent:
fluuij Orenoque vocauit Raleana, a suo nome
aut meritissime vniversi mundi Hispanorum
conspecta alacritas miratur Anglos et Suspicas negli
gentiam detestari:
Eo omnes nauci et famelicos Hispanos appellat
Indianos qui Calang nom e aliq dc corp adpedes
Rex magni abeunt irrito cetera pedes g ones.
Regis ite [illegible] pars nonnihil elevaretur, inde
cancellis et conditis Regni Rex. qui longe lateque
seextenderet rigonet a multis et sedis liberos
ee excepto solo eo vin Rex ipse Regis sugha beret

America pars q. continet in his denaa nom orbis
P. Josephi Acosta societatis Jesu sed suppresso no
mine adeo enim vafra et invida gens illa et do
bis plenis a primis haeretici mendaciores erant
Tertull. semper loquentissimi; dicunt eis hanc
Hist. e Germanico latinitate donata, et est fam
Cofuri typis data est. ide. furta libere ibi facere licet

dicemus aut tribus vtauum bolis quaerat hug in[illegible] mi
[illegible] palmaria -
Actor ac Prostutes =
Lib. 1. cap. 1. PPes q coeli sphaericae negarunt neq
moueri crediderunt, Chrysost. Theodoretg et Theophi
latg sed mundi in modum domg coeli tecti.
ma Aris Pengat et Academ. de coelis g et motu circulari
quasi sub chisona, coeli tabernaculum ibi vocat (Chrysost.
vs laboraig = docent eis solg et altra velut volucres in aere ferri.

geuser, [illegible]
vltra [illegible] paruit [illegible] Chrysost. Vasco [illegible]
Ebam indi [illegible] ab Eman. rege [illegible] nauis

Aug. lib. 2 de gen. ad lit. cap. 9 dubitat an terra a celo circumcirca ambiatur. et licet eod. loco celum sphericum esse ne ei fateatur, tn de motu circulari tu vz incertus et quemq. ambiguatem pronunciat.

Impolis eet dubitex eg. Aug. dubitat

terra oceano longe minor ex naug. navis Vict. ad Antiquos

Cap. 3. lib. 1. terra in medio orbis eqq immobilem ex sa.

Ps. 103 qui fundasti terram &c.

dicentes inter opa Dei et alii Ecc. Sui fecit generans

seq. vira illa seq.: Sid. l. cap. 5 q. astruit illud

Crucis ... mentis forme quaq. ... designat. a Polo grad. circiter 30 gradu distare in illo minus viariores ... n. s. plures stella sed unq. quatuor incidissimis et ... invicem certi intervallis cruci in modum lucent. inviciem maet splendidissima stella difficiles naug. q. saepissime hac stella n apparet, necesse n. e. vz invenire apparent et semel in nocte anno = imo maga anni ... de nocte ... exalteri ... ideo soles agendi gubernatoribus ... sole meridian. punctis annotari iuxta astrolab.

dicuntur q. in pede centauri. et 2 q gra ... distare=

Suspiant in Tacaste ... mortalibus perihore

Cap. 6. docet. terram nullo usquam loco a mari ultra 24 U Stadia seu leucas Hispanicas milliaria distare atq. adeo altissimo mare quo loco latissime pandit supra eng. tamen mensuram n exuperare, et. continentes a continente aut insulis ac terra a terra alia ulse quq. proxime continentur nusquam ... loca spacio discreta esse n. aliena a ... recta linea ... dulur. ... demonstrat,

n dicit terra non distare a mari id est terram n extendi usq. ad mare, hoc n. esset mare distare a terra= sed =

deinde ait comperiret ... unquam magnas et multas insulas fuisse quibus in illico continens ... propinqua adiacerit.

Capita hominis ... ... polypus et aranea in medio corp.

Cap. 7. opple docet ... nos sine imaginat. n intelligere sed imaginationis rationibus superare debere, itaq. nec sine imagin. ... sequamur. errore, ita de ... imag. ... in ... ett. ... imaginatl. ... conquisat.

Cap. 8 Gregorius Naz. Pindaro assentit nec ultra ... ... docet Oceanum non meari n posse et ideo ... hominis ... usui se accomodans ... mundi ... cognitis vocat.

Cap. 9. ... a zona torrida ... et secutis plures Longitudo ab ortu versus occasum, latitudo ab Aquilone versus Austrum=

Sophonia 3. ultra flumina Ethiopia ... dispersos meos deferent munus mihi.

Ina ... terra Polo ... Austrino ... longitud. id e ab ortu in occasum ... sed in latitudine a polo ad lineam ... habitata=

novus orbis multorum longius id e ab ... incoli ... impos. ... maiores

Cur regio ultra tropicum Capricornij

Zona torrida omnium maxima = Cap. 10.

ratio quae persuasit zonam mediam inhabitabilem esse sit quia quo meridiei propinquior est regio eo ardentior item quae est tropico cancri coelum ardentior quam quae tropicis ardentissima adhuc urgeret, sed falsa. Imitus non fecit Deus sapientissimus mundi = et si putabant aliam zonam a tropico capr. esse habitabilem tamen nobis incommunicabilem quia torrida interiaceret.

Cap. 11. veteres aliquam novi orbis notitiam habuisse. navigatio Hannonis Eudoxi in Arabia linea aequinoctiali ~~[illegible]~~ ... transmissa navis Carthaginiensis in terras nova. Taprobana Promontorij cum ... ratione redarguuntur, nisi putaverit fabulosa sed commercia. ett.

~~[illegible]~~ Antichthona regio et novis opp. ~~[illegible]~~ ~~Emispherio~~ = hic Acosta de Seneca in Medea.

terra firma et continens ultra Hispaniolam et Sam et caeteras insulas idem =

Cap. 12 de Platonis orig. de Atlanti de fabulosa v. cap.

Cap. 13 de Ophir = insula Atlantis exigua Plinio lib. 6. cap. 5. et 31.

Ebenum nobilissimam =

Peru sicut caetera Indiae nomina forte inventa et excogitata ... vox et America =

el oro de Valdivia o Carabaya el mejor de las Indias

Cap. 15 de op. Guidi Bodenani et Zumarraga circa locum Abila et transmigratio ... et ... in ... de Hispanorum in America fidei propag. intellig.

Cap. 16 quomodo primi ... in Indias pervenerint sit an itinere pedestri an si mari an forte an consilio. Aluarus Mendanius ... solvens per oceanum occidentem versus ... occ. ... aut mare pacificum Salomonis insulas invenit.

magnetis usum latuisse veteres = ...

Taprobana Sumatra =

Compas aguja de marear idem =

naves gubernatores nunc in puppi ad compassum veteres in prora unde terrae et maris ... investigarent ideo graeci proretas vocitarunt.

Cap. 17 de magnetis vi et usu. magnetis vis haec a Deo data est ut ... semper ... obtinent ... perpetuo ... mundi septentrionalis ... ei quod demonstret. Inventor nescitur, ... navicam semper versus polum arcticum se vertere sed ... climata ... septentr. respicit, ... ultra ... aut citra ... mutat ... longitudinis ... climata ... quod nautae appellant Nordestear ... la Isla del Cuervo.

... etiam ...

La de los Azores, y otros, lo llaman ... de Portugal.

Cap. 18. ait doctior[um] q[uo]s paucos maiores viros docuna quoquoversum secund[um] litora saltem naues remis in certatu egisse[?] tantum. id q[uo]d constat ex Dona[tio] navig[ation]is tempestate coorta concussos illico naues versus littora remis immensisse indicat.

Vetere n. ... litora adsedere vicinus commeabant, nec quoque longius quoque loc... esset navigabant.

Cap. 19 tempestatu[m] vi ultra ... contrary ex deliberatione illuc coniectos = ... ex nauta illo q. Columbo praefecit arcani. ex Plinio lib. 2 cap. 67. ait Indos in German. naue Hispan. in Arabiam. item lib. 6 cap. 22 15 dier[um] spatio ui uentorum et ... velis in insulas ad ... Notat ... dona nat[ur]ae providere illustrissima semper fortuito casu, postq[uam] quae ratione industria humana inventa sunt ... in comm[un]is ... ambitioni ... Dei ... providentiae ... laude, et celebratus cederent.

Cap. 20. terrestri postq[uam] itine[re] ... animalia ... devenisse, quod ... lib. 6. ... cap. 7, de feris et animalibus nocentibus insulares ... post Noe ... Natur... pervenisse, noster tamen hic Occeanus natatorum illorum ... mata haud leviter disponet.

Eiusdem Episcopi Placentini naui quae perfecit Magellanicum aliquot hominum millia transvexit.

astrolabium vel quadrans =

Cap. 21. ait ... erga Indos animo immanissimo et ferocissimo, contra Hispanos autem longe mitiores sunt =

ait in Insulis Hispan. Jamaica ... a cambio ... pecua ... multo atrocius q[ua]m ... lupus infestari.

Vicunna sive Guanaco q[uo]d ... capra silvestris in eius ventre lapis Bezaar.

In Indiis ex Iudaeis Cap. 23.

Cap. 24 putat novum orbem ... a multis retro ... temporibus ... fuisse, neq[ue] ultra annos 400 memoriae ... habere eos barbaros ... ex barbaris ... q[uo]d ... sui temporis vixisse constat q[uo]d sine reg... ... potentioris ... q[uo]d ...

162.

Cap. 2. cur zona torrida in habitabilis credita, in dextima Eic rarus [illegible]

Cap. 3. cur sub zona quo sol vicinior est eo imbres magis frequentiores copiosiores et diuturniores

Cap. 4. extra tropicos ut in Europa, contrarium sit, mensibus aestiuis [illegible] alia [illegible] vertitur [illegible]

[illegible]

Ibi Nili exundantis causa, minus quam in illa Ethiopia inveneris [illegible] ubi Nili fontes circa hiemem [illegible] accessu ~~imbres et pluviarum~~ paludes ex quo contra partim [illegible] partim pluvialibus aquis oppletae et canales [illegible] longo tractu fluvium et circa aestatem [illegible] mensibus aliquot faciunt [illegible] Egyptiacis ad alterum tropicum sitas [illegible] irrigantes et foecundas reddunt [illegible] ultra Capricornii tropicum versus [illegible] de fluvio Paraguay

Cap. 5. hoc unum verum est, hiemem esse cum longius sol recessit et aestatem cum vicinus sit hoc est [illegible] ut [illegible] frigus solis accessu [illegible] comitantur, humiditas autem [illegible] siccitas non aeque necessario. Unde accedente sole ~~etiam~~ calidior sed pluviosa tempestas apud ~~Americanos~~ America nos recedente frigidius caelum tempus sed siccius in hoc erant vulgo hiemem ergo pluviosum, aestatem hanc appellantes. pluviosum vero tempus in America [illegible] a Septembri in Aprilis hiemale ab Aprili in Septembrem [illegible] vulgo [illegible]

Errarunt qui annuas [illegible] rem hanc efficiputarunt etenim [illegible] aquas quae [illegible] ut sol eas [illegible] vel consumat et aquae [illegible] fluviisque ex mari per meatus diversos [illegible] emergunt alii [illegible] canalis [illegible] ex [illegible] ex situ montium item ex occeano [illegible] terrae [illegible] et calidi dominante

Rio della Plata
fluvius Paraguay Rio Grande et Eufrate maior, Rio Magdalena seu Magnus maior.

Cap. 6. Marañon Orellana et Amazonum [illegible] maximus:

Cap. 7. causa pluviarum accedente sole [illegible] vapores elevatio ex mari fluviis et [illegible]

In parte Peru maritima versus [illegible] [illegible] pluit. ratio quia etsi vapores citantur tamen vi ventorum [illegible] in pluvias [illegible]

Ibi quomodo argenti vivi [illegible] auri argenti [illegible] [illegible] sit si [illegible] ignis [illegible] exudat si fortior sit et [illegible] liquoris [illegible] fluat [illegible] [illegible] resolvi [illegible] [illegible] [illegible] et ideo [illegible] ignis [illegible] commodis [illegible] nata sit [illegible] [illegible] quod [illegible] quomodo extrahitur [illegible] in pluvias [illegible] cogitur [illegible] ignis [illegible] ex [illegible]

[illegible] coquinandi ars [illegible] moderato [illegible] [illegible] adorasti. Maris [illegible] siccitas magna

[illegible] etiam [illegible]

Cap. 9. aequinoctialis humidus est, hac est scientia temperate sub aequinoctiali ipso mense Martio in media linea seu Ptolemaeus decumbente sole frigus.

Plinius ait approbans sub linea temperatas Regiones, item Avicenna in Timaeo item Ptolemaeus, item Avicenna.

Cap. 10. causa temperati caloris sub aequinoctiali duas, 1ª plurimas frequentes 2ª quia dies ~~[illegible]~~ aestivi breviores

Cap. 11. tres alias addit causas Oceani Vicinus terrae situm ventorum vim et naturam oia n. hac temperant necnon caeli influxus et moderatio

Excel. Possidonij Herbipolitae

1 Nigri ob calorem hoc colore fuscantur cum indicantur tamen non solum quod sub linea sed alijs causis addit aliis deferventibus exurit.

Aqua maris refrigerat = inaequalis regionis et lagena ad frigidus conciliandas =

Quitensis omnis linea ad eximium discrimen interdum dierum ac noctis aequalis tamen sic sub gradu 12. in decembri et Jan.° dies nocti horis una hora longior

vel habens in Cusco et Potosi fere discrimen non ignoratum

Cap. 12. sub zona torrida immensum frigus sit natalis tradimis terrae, sed cur eo gravius frigus quo Soli est vicinior decurrit. sit quia cum elevet plures vapores, et ratio altitudinis frigescunt in nives eradunt

Sic aer non calidus sit ut aliis an frigidus

Cap. 13 quod venti spirant frigidi = Sic quo inter veteres an zona torrida temperata, quidam affir marunt propter nostrum longius eo dies breves deque supra. alij negarunt propter solis vici nitatem inter hos Virg. & Ovidius &c. Veritas est affir. ratio ut praedicto propter ventorum frigidos flatus.

1 a Ventorum natura evenire ut in medijs regionibus multis intolerabilibus aestibus aduratur quod ut in aliquibus regionibus ut Ethiopia brasilia Paraguay calor maximus in ferventi ora temperies ut sole ardentissimo sub eminenti polo calorem inhiemem ut nodes temperatissima in Peru &c.

1 Ne terra in Europa dedit solis flagrante adusta sub noctis densos vapores excalidissimos eructat. hinc frigus aerem et ventis flatus &c

in Peru mane venti a hora 9. vel 10. flant
aquilo nautis Indicis Brisam. Eine Bryse
Januarij = the orientalis

Cap. 14. In media Torrida Zona regnum mirum sub
æquinoctiali naturis vitam degi posse demonstrat
Ex cæli natura clementia aeris qui est ventorum
salubritate et benignitate natura

Liber 3.

Cap. 3. de ventis ~~in regno~~ mira quadam varietate
disserit. qui aliquando a locorum perquam impetum
faciunt, aliquando a serpentis illis conciliati.

Abrego. Occeanici Zuyden. Meridionali Mezzo
giorno appellant = Meridianum the, et Leuecche
y Auster.

Comosequentio Zierço Aquilo idem et Boreas

sic vocantur in India subtorrida

Vendauali venti sunt ex Austro et occasu flantes
pluribus gradibus Austro calidiores sunt
in summa, discrimina ventorum has causas
habent, loca quæ perflant aut transeunt
regiones et vapores unde oriuntur ad terrestres
virtutes æthereas proximas ventorum omnium motrices
et agitatores, sed quo dicentur consentire astra
nisi per lucem et calorem non influere, ex hac non sunt venti
nisi frigidi, quod falsum, ideo omnium causarum harum
notitia ideoque mirabile excitabit qua cum dicit
quis profert ventos de thesauris suis serem. 10. et Ioan.
3. Spiritus ubi vult spirat et vocem eius audis et nescis unde veniat
aut quo vadat.

Cap. 4. quod Ab. an Abrego seu Leuecche seu Zuyd
a polo Antarctico vel a linea flare incipiat
an etc., quales et vires calidus et pluviosus
ipsi natiuæ sub lineam æquinoctialem transferunt
remaneant.

Imo frigidior deberet spirare versus tropicos, nam At Author quod sol singulis annis in ea
tere Tropici Cancri semper integris diebus longis
quum in ea tere Capricornij moratur. Heus
ex æquinoctijs et solstitijs ex hic circulis ostendit
nisi clare percipi.

At putat Author quod etsi a Polo frigido orti habeant
lineam permeat calidas et pluviosas ad æquatorem
lineæ versus Antarcticum ea contrario Aquiloni, dextra
est quod in magna ultra lineam versus Antarcticum borea
vel boream frigidus calidus nec pluviosus et summus
frigidus. contra vero Auster est pluviosus et calidus sicut
est in montana Peru et Chile, imo in quo orbis

Ex hoc dub. est an sicuti demonstratum est, siccitas et humiditas solem non seq. an est id dicendum de calore et frigiditate. sed ex concursu multarum causarum oriri quae ad frigiditatem in Antarctico non coalescant?

in portos Somaharii vento qui acollaveneto in Cueno secco et frigido etiam excipiunt mari tima Peru ubi miraculum hoc viget nunquam solet nun quam pluere, quod ibi unus vento altitudo incenianter spirat nec ulli alio stravio vento vel lat. inquem cedat.

Sicut Auster meridionalis Notus. Eurus Boreas septentrionalis, solanus orientalis Subsolanus, favonius aut Zephyrus occidentalis, el Euro llaman Brysa los Indios y por vendaval Sorriaa que alli es sereno y saludable, el Zefiro nunca se siente alli

Cap. 4. non eadem via qua itur reditur in le Indiarum itine re rae ventis con. quo tropicum cancri alterum gunt naues, Brysa flant, idem venti orientales euriet. unde necess. [illegible] ita viadnq. ast ut non divertant [illegible] iter cayiar =

in Mediterrano certi venti certis anni temporibus in Oceano nullos sed inconstantissimi venti itaque nauens portea inconstantia ut nonnum an ventus quo eo momento spirat aut copiosior aut parcior [illegible] flaturus sit

Inter tropicos semper ab oriente venti Euri aut Brysae nunquam ab occasu et meridie quos Vendauales vocant. Brysae vero nunquam deficiunt ergo semper adiuneo et sub linea navis. mare a ventis tranquillus et venti frigidiores quorum ista contraria [illegible] stiy arzors videbatur de vere contingi [illegible] hos ventos orientales securior navigatio in Indiam occi dentalem ab [illegible] [illegible] e meridie

Iter sic instituit. a Sevilla in Canarias hic pe niculaes laboris maxi. golfo de las yeguas idem sinus de Merren seu Civitatum turbag. et inconstans et multis contrarii venti periculosi exitus Canariis transmissis in Dominicam procursu pro fatim Brysae tanta celeritate caetero transeunt Zonasque ut directis velis ne semel quidem hic golfo de las Damas seu sinus Virginum semper tranquillus cursus in Insulas la Dominica, Guadalupe Deseada Mari galante et similes quae indicare eam quasi quaedam suburbia, hic classes dirimi solent naues quae ad novam Hispaniam tendunt ad dexteram latae ventis insulas Hispaniolae efficiunt denique S. Antonii adeunt et hinc in Portum S. Joannis de Ulua decurrunt semper Brysiis ventis

Caeterum ad laevam declinantes iuxtaque praealtas Sier-
ras montis navigando in Carthagena appellunt
unde porro versus nombre de Dios velificantes con-
tendunt ex quo terrestri itinere versus Panamas
contra iter per oceanum Australem Peru contendunt.

Sed reditum ex Peru idem ex nombre de Dios
vel Puerto velo ad Caput seu angulum S. Antonij
iuxta Cubam insulam navigant hinc in Havanam
eiusdem insulae portum notissimum —

Ceterum quae naves in nova Hisp. usque directum a S. Jo-
de Ulua, ad Havanam. vel a Capite S. Antonij ad Vera
cruz, tamen sine maximis et evidentissimis diffi-
cultatibus nam Bryse tunc ordinarij sunt et cur-
sui navium infestissime obluctantur.

In Havanam omnes una classe congregata inde
altius capiunt si Vendavales offendunt inde
in Ins. Azores seu flamingas inde in Hispal.

itaque ex Hisp. in Ind. occid. ex ortu ad occasum
unde necesse est tropicos ingredi ut Bryses aucupentur
ab Ind. occid. in Hisp. ex occasu ad ortum unde
necesse est eas altius quaerere quia Vendavales vo-
cant

itaque in reditum in Hispaniam necessarium est extra tro-
picos navigare quia Vendavali id est ab occasu et me-
ridie venti extra tropicos, at in itinere versus
Indias occidentales intra tropicos navigandum est propter ven-
tos istos non ab ortu in occasum, itaque quo Indias
petimus intra tropicos ~~quae~~ navigationem habemus oppo-
sitamque in Hispaniam extra tropicos, unde in reditu

Navigatio ex Nova Hisp. et Peru in Insulas Philippi-
nas facilis quia ab ortu in occasum et cursus maxime ex
... lineam tenens ibi semper Bryse et orien-
tales venti ... 12 gradus apud ...
est ... vero ... versus Aquilonem gradibus continua
Sic Alvarus Mendanna insulas Salomonis detexit

In reditu cursus ab occasu in ortum Vendavales
egent unde ex Philippinis dum China in Novam
Hispan. aut Peru, quaerunt Vendavales ...
... ~~in~~ sortiuntur. Hinc altius Japonem tenent
qua impetrata Californiae terrae facile vident
... maris tractus litorales usque in portum Acapulco
unde solverunt percurrunt, itaque intra trop. ab
oriente navigatio facilis quia semper Euri quasi ~~ex~~ ab occa-
su in ortum Vendavali quaerendi s. ad altitudinem 27 gradus
extra trop. ideo ex Lusitania in Indias orientales cursus
laboriosus et difficilis reditus in Lusitaniam ...
nec ex Lusitan. in Indias ad altit. 27. ventos Vend. quaerunt
in reditu insulas flamingas percurrunt habent
n. byrsas.

Itaque certum intra tropicos semper Bryse
extra trop. nunc Bryse nunc Vendavali
unde ab ortu in occasum facilis via, ab occasu
in ortum ad grad. 27 ascendere necesse est

Lib. 2. cap. 5. de ventis. Venti 32 sunt, in eum
numerum coacti quia illi ad navigantes sufficiunt, etiamsi
aliqui plures quaerant ad eosque rursus revocandi sunt
qui ex illis educuntur. sic n. a 32. ad 64. a 64 ad 128
esset in infinitum ascendendum, etenim locus qualiscumque cen
trum est venti lineae usque ad circumferentiam.

Principales quatuor Aquilo seu Boreas, huic oppositus Auster seu
Nothus, oriens sive Eurus ad ortum solis, Ponense seu Ze
phirus vel Favonius. Sacra Scriptura eorum quatuor meminit exceptoque Eu
ro Aquilonis in navigatione S. Pauli qui Graece est sive Nordost,
quoniam vero ortus tres notabiles differentiae sunt, quarum duae a solis
declinationibus maximis, tertia vero in harum media desumi
tur, propterea hanc causam duo peculiares Euro annotantur
scilicet oriens aestivalis et oriens hyemalis in eorum oppositione rursus alij
duo occasus seu ponentes aestivalis, alter hyemalis. Sic ergo ex
duo occasus ... caeli principalibus diversis nimirum duobus Polaribus duobusque
noctalibus duobus solstitialibus et duobus alijs in circulo ori
ginatis sibi oppositi venti octo discreti distantiaque pri
mum caeli cunctis. qui diversis terrae hinc maris regionibus
diversa quoque nomina sortiuntur. Norte,

Ergo ventus a Polo spirans, in Occeano Nord, in Medit. Tra
montana, Latini septentrio Graeci Boreas Aquilo.
Huic proximus ~~[illegible]~~ ab oriente aestivali flantem
in Occeano Nordost. vel nordeste,[1] ex ortu etiam nolunt
Sequentem ost, at ex oriente hyemali egredientem
Surdest vel Zuydost, et a meridie exeuntem Zuyd
Solis seu Antarcticum Zuyd, ab occasu hiemali emer
gentem Sudvest ab ipso eius noctu surgentem West
ab occasu aestivali eunte Nordwest appellaverunt
reliquos intra eos collocantur et appellantur ab his mutuan
tes sicut Nord Nordwest, Nord nordost, Ost nor
dost, Zuidost, Zuyd Zuydwest. Zuyd zuidest
West ZuydWest, West Nordwest. in Med. Boream
Tramontana, Austrum Mezzogiorno, Eurum levan
tem idest orientem, Zephirum Ponense idest occidentem
inter eos medij Austroeuro, seu Xaloq. Huic
oppositus Aquilo zephirus ipsi Maestral. Aquiloeurus
greco vel Gregal. Huic adversus Austrozephirus eius
... Latinis Lybicus vel Africus

{ not. hic est. ad hue sive Indicus ubi navigant
dicti venti qui ab oriente cum omnibus hic cognatis
aut ex illis cum ... marijs exortis Bryssas vocant
oci qui in realitate commodi sunt vocantur Vendavales
qui sapius gregale et leveche unde habent
Item not. quod ex octo relatis tres quinque navigationibus
faciendis utiles sunt, idest qui ... tantum ...
sive hi sive illi;

1 itaque Polaris, Boreas Aquilo septentrio Nord. Tra
montana; nomen masculinum septentrio
2 Auster, Notus, Sur vel Zuyd. Mezzogiorno.
3 Eurus subsolanus, ost. ~~este~~, levantem, orientem.
4 Favonius vel Zephirus West, Ponense.
~~Inter septentrionem et Eurum. Euroaquilo seu ... Aquiloeurus~~
entre el septentrion y el oriente Euroaquilo, o Aqui
5 lo eurus Grego o Gregal. Nordest.
6 entre el Euro y el Austro entre oriente y medio dia que es el
oriente hyemal Zuydost o Surdeste. Austroeurus o Xaloq.
7 entre el Austro y el favonio entre medio dia y poniente
Sudvuest. Austrozephirus leveche latinis lybicus
vel Africus
8 entre el favonio y Aquilon que es entre poniente y sep
tentrion que es el occaso estival Nordwest. Aqui
lo zephirus Maestral.
Aquilam autem priores 4 primi s: Auster, Subsolanus
Favonius et Aquilo laterales sunt Aquilo, Vultur
nus Africus et Corus.. et plinij sua Vulturnus pro Eurus
est ventus 6. Aquilo et Boreas 1. et 5. favonius. 4.
Africus et lybicus 7. Auster et Notus 2. Corus et
Zephirus 4. Aquilozephirus 8 Aquiloeurus 5.
Vitruvius ita, Aquilo septentrio[1], (versus orientem) Aquilo[2]
deinde Caecias[3] subsolanus[4] (versus meridiem) Eurus[5]
Euroauster[6] meridionalis Euroafricus seu ... [8]
Africus ... [9] Cesirus[10] (versus occidentem) ... [11] Circius [12] Sep
tentrio[1].

ap. 6. [illegible] redit obque venti orientale semper sublinea et e duplex. 1o quia aer fertur et admotus mobilis ab orm in occasum. 2o quia zona torrida continua ueit unde sublinea venti opulentiores et impetuosiores [illegible] quia aer est nive aura rapta in occasum [illegible] quaeque secum rapit vapores oceani ideo frigidior ibi aer, 1m constat ex cometis 2o quia certum est rotam concitatam [illegible] axem moueri. atque adeo ita versus aequatorem=

Cap. 7. docet ideo sublinea periculosiores ventos quia ibi ob solis calorem max. exhalationes rare reperiuntur [illegible] excitantur Vendevali et inter eos et Bryssas pugnam; quia videlicet ut videtur aer ex planeta in ab [illegible] occasu motum, atque adeo idem ex zonis tum Vendevali quia deest ille impetus concitantissimus licet quia eis fertur in occasum aliquando ventus Brysa.

Cap. 8 docet, dicta de oceano intelligenda in terra aliud esse inde [illegible] paludes et caetera vapores spirantia usque longe aliud ee in oceano vero an iuxta litora naues [illegible] inter [illegible] super [illegible] saepe malacia, fugiunt n. illic vapores. saepe [illegible] venti sub post solis occasum. [illegible] contra in mari [illegible] sol ardet, ad exemplum lignorum viridum, quae uberiorem fumum emittunt dum [illegible] admodum ardenti flamma aduruntur [illegible] quae ardet fumat [illegible] ardet [illegible] fumat. ita terra calidissima post solem et de nocte venti, maritimi venti [illegible] sublucis mare sit dum ardet et non postea sublinea nusquam malacia saepe in [illegible] iuxta litora malacia quia vapores adsunt=

Cap. 9. aeris malignitas in Peruanis in arsambus [illegible] Pentacaica [illegible] [illegible] versus chile. in primis. stomachus deficere videtur et evomit [illegible] [illegible] habet [illegible] et depellit deinde in illo chile itinere adeo aura [illegible] [illegible] humidi radicale exsiccans [illegible] continens [illegible] sine ullo sensu doloris homines [illegible] rem miram [illegible] narrat=

Cap. 10 [illegible] Panama [illegible] sequi lineas [illegible] [illegible] [illegible] et diverticula 18 videtur [illegible] itineris 18 sed recta linea 7. [illegible] describit.

quas n. obsecro compagem illas saxorum tot rupibus et solidissimis cautibus firmissimis [illegible] montium eminentissimorum [illegible] mirabili [illegible] artificio quasi ferruminatus [illegible] [illegible] frementis maris [illegible] qua [illegible] [illegible] immediate [illegible] [illegible] marmore [illegible] aequare [illegible]. mare iustrale Vasco nunez de Valvoa [illegible] primus.

[illegible] [illegible] D. Guttierre de Carvajal, su arbol [illegible] del palacio.

[illegible] una armada D. [illegible] de Mendoza - [illegible] el Capitan [illegible], [illegible], [illegible] Sarmiento Capitanes

Cap. 11. de naue Petri Sarm. missa a D. Fr. de Toledo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] D. [illegible] de Valdes

271 Cap. 12. refert e P.o Melendez, [illegible] Florida et
[illegible] q.a illic nauy ~~[illegible]~~ frutta chinensi
[illegible] similes, et balena visse sine [illegible]
Oceano =

Cap. 13 de freti Magallanici [illegible] sibi oceany Australe 30
~~Cap~~ millas excurrere, Boreale 70. [illegible] 30 [illegible]
ultima l: 70 [illegible] commod. habent.

Cap. 15. de piscibus [illegible] et de Caymanes et
[illegible] pugna. Indos cum balenas, explicat
[illegible] Floridenses,
Indi ex eis panes conficiunt, modo pugnandi
cum illis certe mirum

Cap. 17 fluenta Guayaquil in Peru [illegible]
[illegible] remedium. ratio q.a
[illegible] radice [illegible] abundat.

Cap. 18 de Marañon, Guiana Paytiti [illegible]
ce fluvij
[illegible] Peru son [illegible]
et precipitatum.

Cap. 21. n. pluere in ora maritima Peruanti, q.a montis
[illegible] venti arcent, et terra sicca e inde [illegible]
venti ex mare et vapores maris cum n. repercutiant
in nebulas [illegible] Garua evanescere.

Cap. 22. in Peru Vin. in nova Hisp.a n. [illegible] abundans
Cassia et cannafistula [illegible]
[illegible] sicut in Hispania, [illegible] ibi bella
cum Araucanis =

Cap. 23 regio del dorado seu Paytiti + inter Peru
et Brasiliam -
Manila et [illegible] de luzon.

Cap. 23. dies [illegible] erat in luzon in Philippinis
eundem [illegible] sabati in Macao in Canton in
China, ratio q.a [illegible] ortum solem [illegible]
versus occas. [illegible] versus [illegible]
[illegible] circumdet diem unum amittat [illegible]
q.do n. in Hispania sol oritur in Peru media nox
est q.do in Hisp.a meridies in Peru sol oritur [illegible]
q.do in Hisp.a [illegible] [illegible] vescuntur. [illegible]
natu [illegible] celebrat [illegible] Meridiani.
[illegible] continuo
[illegible] pulvis [illegible]

Cap. 25. de Vulcanis [illegible] quaedam eorum
[illegible] sicut fontes [illegible] hiberno [illegible] augescunt [illegible]
[illegible] loci [illegible] [illegible] attrahunt et
inaque convertant [illegible] dum loci [illegible]
[illegible] loci [illegible] calores [illegible]
seu [illegible] vapores [illegible] et [illegible] commiscent
[illegible] quod [illegible] alig.o n. -

q.d [illegible] ex inferni [illegible]
dere falsum [illegible] q.a igni inferni [illegible] ignis
mere [illegible] et [illegible] multo penetrantiguris.
[illegible] utrum [illegible] ignis [illegible] et [illegible]
[illegible] exteriori quae et flamges [illegible]

Cap. 26. in Peru magni terremotus ut quod nec tonitrua nec fulmina sentiunt sed illud psalmi verum fecit hoc ut timeatur.

Cap. 27. Indiae facies vel forma cordis figurae exprimit. et ubi quomodo terra et mare sese invicem complectantur

Liber 4us de metallis

Cap. 1 terra nisi sordidam et sterilem metallorum regionem. unde terra fecunda et gleba fertilis hoc quasi extre[illegible] procreat. idem cap. 3. [illegible] philosophi

Cap. 2 - metalla a Deo tum ad medicinam, tum ad tutelam, tum ad ornatum, tum ad instrumenta varia condita sunt, silicet alia metalla corpora et morbos et vitia persanant, alia adornatum arma qui [illegible] sancta mirilliunt, alia adornatum ad habitus commodiores et delectus usus fuerunt alia varia instrumenta ob omnibus temporis decursu inventa supplicitum.

Babitacia apud Plinius lib. 6. cap. 27 odio habent aurum flo ridiam negligunt,

Deus metalla certis miseris terris condonavit ut e illis velut esca homines allicerentur ad eas loca accedenda et homines ad [illegible] qui vocarentur Isaiae 54. dilata locum tentorii tui et arg. adeo ea loca quae fodinis plurimis dotata sunt primam religionem catholicam acceperunt.

Cap. 3. indi permutatione in tempore usi sicut de antiquis Plinius lib 33 cap. 3. deinde in Mexico cacao pecunia loco in Peru coca ille fructus loco fuit, tandem in Mexico et Peru moneta cudi coepit sed [illegible] alio inferiori metallo permixta, . vocatque monetam billoen vocant, hinc bellon

Cap. 4. de auro et eius generationis soliditate incorruptione tractat in facultate [illegible] [illegible] est. [illegible] in s[acr]a [scriptur]a mo[illegible] simile pluribus in locis apocal. 3. et 21. cant. 3. ps. 67 [illegible]. 4. 3 reg. 6.

auri perfectio et nobilitas maxima haec est ut Plinius ait lib. 3. cap. 4. quod solum purum et inadulteratum res nasci est contingit [illegible] ita ut nec liquari nec igne depurari opus habeat id quod sibi metallis aliis non accidit omnia etenim cruda sunt et inhuman[a] [illegible] ut beneficio ignis depurentur necesse habent.

Iugum in [illegible] Pactolus in Asia Ganges in India [illegible] flumina in occidentali ramentis auri abundant.

de modo auri purandi quod ex lapidibus eliquatur Agatarchides lib. Hist. 5 de lacu erythreo seu mari rubro commentatus. refert Photius in Bib. cod. 250 et Reges Egypti invenerunt. Eodem modo [illegible].

Aurum Caravaia in Peru et Valdivia in Chile omnium nobilissimum

electrum ex Plinio lib. 3 cap. 4. aurum quod 5 & p. argenti [illegible] accepit licet aurum cuprum im mixtum pretiosius sit auro argento permixto.

de qualitatibus Plinius lib. 3 cap. 4. lib. 33 cap. 4 de metallis 4o. Job. 28. itaque aurum in superficie montium scopulis et rupibus infra terram conditum et in fluminum sabulo [illegible] arenarum [illegible] cum iis quos torrenses ex montibus deturbarunt = in venitur.

Cap. 5. de auri praestantia durabilitate pondere mai[...] de ignis vi de ipsius substantia [illegible] terraeste colore et sonitu auro praestantiorum. fodina metallorum [illegible] argenti et arborum radi[...] cibus et [illegible] et ramos quasi meatibus et dulci[...] bus comparat. ...

de argento quod vento nec flamme elici potest [...] folliculis bus [illegible] aliud quod follibus facto vento [illegible] [illegible] venti non elici [illegible] nisi igne flamme.

Cap. 6 Potosi in [illegible] terra glandrafigida [...] [illegible] [illegible] inventore Potosi Guanca et [illegible] [illegible] [illegible] Hispani. [illegible] [illegible] [illegible] appellant. anno 1545 [illegible] Petri et Mendieta, [illegible] celebriores [illegible] [illegible] [illegible] in oriente [illegible]

[illegible] 1388 [illegible]

Cap. 8. Boetius [illegible] [illegible] de eo metalla [illegible] [illegible]

fodina maxima [illegible] [illegible] minor 4 — vena [illegible] [illegible]

labores [illegible] Sisyphios quos [illegible] Phocion [illegible] [illegible] alt [illegible] auro egerendo [illegible] [illegible] [illegible] tam magni sunt ut multo [illegible] laboris experientis [illegible] egerit [illegible] possidetur aurum argentum [illegible] pariat.

[illegible] la calamita al Norte [illegible] al oro. Hydrargyrum seu argentum vivum Jacomo de Trendo [illegible] [illegible] Milano artifex in S. Laur. del Escurial [illegible] [illegible] [illegible], narrat cap. 10. hydrargyri vapore [illegible], [illegible] [illegible] deinde arg. et aliis metallis [illegible] nis, [illegible] ab auro argento [illegible] argentum vivum venenum ideo periculosius [illegible] [illegible] Liquidatoris. [illegible] omnia ad deaurandum [illegible] metalla [illegible] et segregat et unit, [illegible] [illegible] et diverso igni [illegible] ratione

de hispano minio seu Cinnabari, seu Vermelhione Plinius lib. 33 cap. 7. [illegible] [illegible] [illegible] ex quo arg. vivum [illegible] fodina in Guancavelica in Peru [illegible] vivum separ. arg. auri [illegible] in Peru [illegible] ferr. de [illegible] [illegible]

Cap. 14 de Smaragdis
                    saepe
Cap. 15 de unionibus sic d.a q. in una concha duae sem-
per simul reperiuntur, in India solemn dicit P. inve- ea tum.
quae maiores vel minus Plinius lib. 9 cap. 35. in mari
Australi versus Panama, in Boreali versus flumen de la hacha

Cap. 16. Mais Hisp. triticum Indicum It. triticum Turcicum ma
collae chicha potus ex Maiis. Eunctorum simul Galli et S.
pani Plinius lib. 14 cap. 22. omne Pelea,
ex Maiis panis vinum oleum; item agrestis D. fran. Toleto
lucrum rex genus stare germanos dicit maius et specimibus et
ad infinita deserviunt, cum maii eum fabulis ante adaque
tione=
Cap. 17 de Cacao salubre et fabulis = et de veneno a Iuca
eius radice prius expresso=
frutices seu arbusta quae ad vel arbores magnitudini
pervenerunt=

Cap. 19 Carolus V. pomum sibi ex India allatum videns Colle
odorem eius flagrantem laudavit fructum tamen et
saporem gustare noluit. prudens
Cap. 21 ait D. Alo de Erzilla cum in Chile Araucanas conderet
papyro desituis foliis et Carani in chei usus est.
Cap. 22 de chocolate ex calidorum multa aromatum inper
tiuntur illi quippe chilos. Cacao in Guatimala in
Peru nascitur sed deportatur. Cacao fructus. Coca folium
et coca virt. ibi.
Cap. 23 de ~~...~~ Manguey et vtilibus deservientibus.
Cap. 24 cochinilla seu Grein vermiculus arboris Iuralis.
Cotonen seu gossypium in arboribus nascitur, quo Paraguay
in finibus Rio de la plata=
Cap. 25 chica potus mer mulatto similis Annona Mega-
blanco = fructus optimus
Cap. 25 de palma Indica seu Cocos amygdala ex Indiis
fructus in generalibus. sed sunt meliores ex Cachapoyas.
Monardes de herbis et plantis medicinalibus Indiae Occid.
liber de plantis in quibus est. D. Fran. Hernandez
eius compendiator Dr. Nardus Ant. medicus Italus
India autem universa humidae et calidae temperaturae
Cedri et lauri passim ex Cubae et Havana, ebano, cauia
granadillo est.
Vinum in nova Hispania nullum. in Peru opt. et mult.
aqua facunda arborum ubi ophites
Cap. 32 arbores una et eadem anni tempore fructus
ferentes illa alia ex parte
Cerici ex Hispania illuc meri et Sachar. Cappe
Equi tum ad metam, tum peregre agendi.
de Tigre et de Lyone lib. 4 cap. 34.
Balsamum liquidambra Tamenaca, Caranna
Gummae succi arborum. cap. 28 et 29
Psittacorum volatus pertinax c. 35. Plinius lib. 10 cap. 33
Cap. 36 oportet sit a Deo omnium animalia in India veniat ab ea
ta vix ut quod et omnia alia in eam convenisse

Cacao ex arbore, portentosae magnitudinis
qualis Plinij lib. 12 cap. 1. Cap. 30

273

Suorum est
laborum Herculeorum [illegible] imponere

Cap. 36. an animalia indica aeris [illegible] accidentibus differant pars affirmativa [illegible]

Cap. 37 aves Indiae. in China quaedam sine pedibus. in nova Hispania Guacamayos [illegible] pulchriores [illegible] aliae pulchrior pennatae imagines mirae. in Mechoacan [illegible] nomen avis in Peru Tomeneios.

Cap. 38 Saynos ferum animal apris simile

Cap. 39 de cercopithecis et simijs mira quaedam

Cap. 40 ~~[illegible]~~ Cervi novae Hispaniae in quibus Bezoar [illegible] quae a [illegible] Peruensibus ex quibus lana [illegible] sed [illegible] gratissima. et in quibus Bezoar sicut ex capreis [illegible] Bezoar ex [illegible] Barrae seu diadochae argenteae. [illegible] ovis Peruensis 4. aut 6. arrobas. in die ultra 4 leucas [illegible] conficiunt

Pacos [illegible] [illegible] contumaciter [illegible]

Cap. 42. de Bezoare in omnibus animalibus Peru [illegible] inventionibus invento.

Lib. 5.

Cap. 1. de sacrilega perditissima ac temeraria Satanae cupiditate ut Deus habeatur et colatur ab hominibus [illegible] ecclesia Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex nobilibus [illegible] mundi [illegible] evangelij voce [illegible] perplexatur [illegible] et relegatus sit callidus [illegible] [illegible] invasit et occupavit. [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Israel [illegible] [illegible] sed [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] barbarum [illegible] regionibus et [illegible] [illegible] consensus [illegible] modis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sacrilega

Cap. 3 Viracocha Peruanis Deus [illegible] Hispani [illegible] Dei [illegible].

Cap. 4 post Viracocham sol et [illegible]. deinde tonitrua [illegible] dicentes [illegible] pluvias et caeteros meteoros [illegible] [illegible] exponentes [illegible] [illegible] [illegible] at terrestre aereum [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible] traderet. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inventor [illegible]

Cap. V. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed movetur [illegible] [illegible] Dei [illegible] magna man[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] atque [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible]

Bezoar [illegible] ex herba [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bezoar [illegible] [illegible] [illegible] ex Peru. 3. ex nova Hispania

Cap. 10 [illegible] immolare credebant [illegible] se[illegible] [illegible] inunt Regis et sic [illegible] plurimos mactant ut eorum [illegible] [illegible] habeat sic et Angli Bedangle [illegible] [illegible] de monoculo lusitano, q dixit [illegible] Domini sui [illegible] haberet et mactari [illegible] [illegible] [illegible] cibos et potus collocabant [illegible] [illegible] decertum [illegible] Antiqui [illegible] [illegible] [illegible] sepeliebant [illegible] comburebant [illegible] pregionum variet. tenebrae cimmeriae

Cap. 11. [illegible] [illegible] [illegible] Domino [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] Sathanas variis modis [illegible] [illegible] eademque [illegible] dimon [illegible] finitte per [illegible]

Cap. 12

[illegible] reliquias [illegible]. cap. 12 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex mihi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pretii inestimabili ~~[illegible]~~ perdidisse

Cap. 13 de templo celeberrimo Mexicano [illegible] [illegible] summus sacerdos Papa, rem miram! [illegible] Satha nas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] superstitiosisque [illegible] quasi [illegible] veri Pontificatus sibi usurpabat. [illegible] adeo [illegible] [illegible] ut [illegible] amplissimi [illegible] sumptus [illegible] crude libus corporis [illegible] impendiis [illegible] [illegible] nisi describuerint, quod omne tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis in [illegible] [illegible] [illegible] proveret.

Cap. 14 de [illegible] ~~[illegible]~~ cer[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per alios sacrilege Daemoni et Satanae dica [illegible] ibi Papam summos sacerdotes Acolythos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] thure cremato [illegible] et ministros [illegible]

Cap. 15. monasteria virginum in Peru [illegible] [illegible] vovebant [illegible] [illegible] uxoribus et concubinis [illegible] donata [illegible] magno [illegible] habebat. [illegible] Mexici [illegible] Baal [illegible] Dan. 14. [illegible] Alex. ab illis commissi [illegible] virgines peruani in [illegible] [illegible] Diaboli non [illegible] [illegible] amore [illegible] [illegible] [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Cap. 16. de Bonzis in [illegible] Japone in Chinam [illegible] [illegible] Mandarynos [illegible] nulla alia [illegible] nec [illegible] religio [illegible] [illegible] [illegible] cap. 12 [illegible] [illegible] [illegible] sanguine [illegible] [illegible] virginibus et Mexici religiosis.

Cap. 17 de Indorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 reg. 18. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] num. 25. 4 reg. 21. [illegible] imitata. in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Cap. 18

[illegible] [illegible] sacrificia [illegible] [illegible] apud gentes [illegible] [illegible] Satan, instituit itaque sibi sacrificia fieri mandavit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tum demum [illegible] [illegible] flagrans [illegible] [illegible] [illegible] sanguinea [illegible] in sani [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impetrare.

Cap. 18 Unde Mexicani suos sacrificiorum
ritus hyemis faciebant quo flumina aliàs excre-
scere et exundare sueverunt; quoque tamen, eo tempore
caedes hominum suis oblationibus adiungebant.

Cap. 19 de crudelitate hominum mactatorum, liberos in templis
ad 4. adeo annos pro suorum salute offerebant. Ancentorum
usque virgo ex Monasteriis. Filios liberorum pro parentum salute
vide hoc de facto Regis Moab. usque de Canan et Iebusaei
sap. 14.

Cap. 20 de Mexic. mactat. hominum apud Mexicanos
apud quos non in usu erat illa liberorum mactatio
sed in occisione illorum hominum, caeterarum gentium multi
ut aiunt parangii animadverterunt.
Hostia ab hoste quae ex illis offerebant sanguinem animi
sed Mexicani mactabant et comedebant eius servientes

Cap. 21 de aliorum hominum excoriatione, primo vel occidendo capti
de seu saxo religatus gladio cum scuto habens cum sacri-
ficulo contendebat, si victor discessisset, sedet Dux
usque sclavus idoli repraesentans habebant cui eius honores
velut idolo tribuebant ut semper Dei imago viva
adesset postea miser mactabatur. unius anni durabat.
numerus mactatorum infinitus erat multitudinis
aliquando 5000 occisi sunt. quandoque enim Daemon
illis intimabat, sacerdotibus nempe ut Regibus signi-
ficarent parum adesse quando iam fame et inedia peri-
rent quo audito statim illi infirmitates quorum duce
nebatur eaque causa per feciales denunciabant, deinde
pugna multi altera moriebantur quae ut aliter alterum
vivum comprehenderet ut mactaret ante idola itaque causa
afficere in prima laus=

Cap. 22. sed tandem tanta crudelitas ipsos satiasset
offendisse certum est. licet cacodemonis arbitrio ex com-
muna hominibus permitti abrogare non audebant sed
rem plane immanem cognoverunt. unde singulari
providentia Dei factum est ut quando lux Evang. appeteret tam ne-
fanda et foeda facinora illi iam abominassent qua
re facilius erat ipsos erudire, etenim velillis
innocenti sanguinis effusionem praetextu a nullo legem
quaerere inter ipsos iam consultabant, ut Ferdinandus
Cortesius ad Imper. Car. V. scripsit

Core evulso a thorace et cantos et motos esse. docet
eius Galenus lib. 2. de ... Hippocr. et Pla-
tonis cap. 4.

Cap. 23. vel ipsa S. Eccl. Dei sacramta Sathanam
aemulari aut finxe

Id anni mensis Indorum cum Decembri, et... Sacramentum Eucharistiae aemulatur sed longius de his Licentiatus Polo et Don Hieronymus de Loaysa Archiepiscopus Limae.

Cap. 24. festum corporis christi daemon aemulatur atque ineo... Eucharistia... similiter distribuebatur in Mexico.

Cap. 25. de confessionibus in Peru, ubi et casus reservati peccata haec homicidia extra bellum parata, furta, adulteria, veneficia et fascinationes, idolorum contemptus festorum profanatio, male de Inga... et... rebelliones falsa. Haec a brutis confessoribus publicanti aliquando... erat. Inga autem soli peccata fatebatur ut Viracochae dignetur, post confessiones lavabantur. deinde... quodque... percutiebantur... Dei ... ut ... homines verus ... caeremoniae ... admirerentur.
Hic de confessione Iapon... in ... quadam erupi pendente.

Cap. 26 de unguento fuliginoso et atrato e veneniis infectissimis et nocentissimis confecto quo ungebantur sacerdotes, et fuligine et fumo graveolentissimo gaudebant daemones. ... sacerdotes in Mexico, in ieiuniis ... obscuris caemon... ... sacrificabant

Tabaco Peto Nicotiana Nicociana ... venenum ... vim ... Gaber... historiam

in Peru confingitores ... et ... divinatores et Magi, Consultores Diaboli in Peru vocem quid audiunt, secum quod quanto ... ... multo magis obstabunt Indis ad evangelii doctrinam accipiendam quam hoc cum Magiis et daemonibus ... commercia quae difficillime deserunt. idem etiam ... Iapones

Cap. 27 caeremoniae coetus ipsius et Iudaei et Mahometani aliquae deinde et moriscum coetus. impiorum ... ... baptismo et circumcisione ac matrimonio Indorum ... Licentiatus Polo.

Libelli inventarii in matrimoniis: a ... ... et ... nubebat

Indos vita, ferocia impuritas et servo olim, plus ... mollitiem quam viros constantiam aemularentur. Indi dixerunt se non amore sed potius timore rei Diaboli ... cultum illi ministrasse. Cuscanorum et Mexicanorum superstitiones ... et innumerae ... Diab. ... Romam et Hierosolymam ... in ... aemulari ...

85000

Cap. 28 de festis Indianorum et quod Diabolus Dei ministerium æmulari satagerit veteratoriis doctis. Etenim adduxit quo[d] credebant Deum qui in unitate trinus et in trino unus existeret. ex quo verè sacrilega Sathanæ ambitio elucet qui dolis et mendaciis suis quidquid vtpiam potest veritatis divinæ surripit et in superstitione sua extra[c]tionem malitiose convertit. Tanquam Tangatanga aucodati. Tecti vnica eiusq. alti[or]ua meditatio erat, ut Deo summo sacrificii saltem haberi possit, nam temporalia curabant. post hanc vitam nihil sentiunt et putabant, quod nisi miseri laboris atque cultus opem... Viracocha vt Deus maxii, sed Deus sic dicitur quod mare creavit. Maiis Indi Peruensibus Mamacora, gratum illa colle Lune. Indi hodie superstitiones illæ primus clamentes agunt ... na polyaddabsangenæ

Cap. 29 de festo Mexicanorum in oleo. Item de sacrificiis humani laniatu quo nos flagris dorsa ferimus et eius sanguine in nostrorum peccatorum remissionem christiani, anthropophagi olim vtilius vitæ vescebantur.

Cap. 30 de mercaturis festo quo clandestine sordibus imbuebantur unoquoque persone sua magente=

Lib. 6. Cap. 1. ... Indos omnium populorum brutæ semet ... dictitarunt. et fato ... contra naturam illos ... adeo et minimi cultiore de Indorum bruralitate et ... negantur. Eius barbaricam Christianam ... negarunt ... seu ingenio et industria non vincere certis.

Cap. 2. de Kalendariis festis seu partitione totius anni apud Mexicanos anni in menses 18 mensis 20 dies - unus summa 360, quinque dies nulli mensi intercalantur sed per eos ... seu secula 52 annorum et signis septimanarum 13 - ibi de orbibus ... gentis in eo anno ... magno. de opinione qua ... orbita mundi ... eodem ... ipsis et Deo ... tulabantur de alia orbita. ...

Cap. 3 de ... apud Indos, ... Reru Regia ... Planetarum nominibus, has septimanas denominabant. ... Chaldæorum et latinis Astrologi signis et ... Planetas expre... ab omnibus capiantur imago ... ... et ...

Cap. 4. Nationes apud Indos nullæ ... vtatur. ... nec Mexicana nec Peruensis nec Japonica nec Sinensis = sed signis ... aut ... Sinæ apud ... Mandarinis 850 signa in usu sunt ... illorum nobilior doct. ... 1200 ... in memoria ... signa ... idiomati Sinensi ... cognomi tum, unde ... Sinensi ... signis ... una voce colloquuntur. ... nationibus ... seu diverso modo ... seu ... ... diversis ... est. ex ... accommodent ... quomodo ... earum conjunctione ... uno et ... novas ... quomodo ... in ... punctis ... Sinenses ... nomina ... ipsi res novas ... scribere ... nomina ... vt ... inscribere ... et ... ipsi ... scribendi ... sagaciæ essent ... adiecerunt: ...

Nota hoc quatuor septimanas continebat, quilibet septimana anni 13 ... collectis annis 52 ... seculum vnum, ... per hæc secula ... ... rebant. Itaque ~~figuras~~ seu rotas dividuntur ... conficiebant in quarum marginibus ~~m~~ imagines seu characteres ... significantes ... ... viri capitello et thorace induti imagi... ... significarunt, colore rubeo ... n. vtebantur. ... quod imagines rebus ... labore et opere.

... apud Sinenses ... forma, ... tabulis ligneis, incidunt etc.

Cap. 5. Semelli ... Sinenses ... innumeros ... exarant. ... observarant ... calent ... et philosophiæ ... mandarino Peruensis ac Mexicanos ... legendi ... habeant doctor ... Sinenses ... et ... sagaces et industrii ... speculatores ... et ... fluum.

0

Cap. 7 Annales in noua Hisp. forma. hon. gda
concionatoris cuiusq. ignoraret, sarditate ignis tradidi
Scioli figuris addiscendis habebant in quibus quae
nos magno labore docebant, praecepta rethoricus ope-
ram dabant. re tam capiet sine memoria versus
illorum toto elmo. en quibus figuris expressos

Cap. 8 de numerandi ratione Peruanorum. Et ei quoque
scriptis carebant sed et traditionibus parentibus
los servatas utebantur rei quippos seu libri ratione
ex torte seu funiculis constantes nodis et coloribus
varijs res varias et diversas significantes. imo eti
coloribus et nodis vocabula edicebant veluti qui nodus
significet verbum caro falsé apprime callebant, et omnia similia
ex his ait ~~non~~ certo non constare quod in plenis
quibus studium aliquod impendunt nos longius spa
tijs exuperant aut anteuerterant.

Cap. 9. qua Indi scriptionis serie utantur. Graeci et lati
ni et reliqui transuersis lineis a laeva versus dex
tram, Hebrei a dextra versus levam, chinenses sui folij
longitudinem a parte suprema deorsum procedunt, Mexicani
Mexicani sui longitudinem ab inferioribus ad superiora
procedunt aut in rotulas seu orbes signa sua deprongebant

Cap. 10 de cursoribus velocissimis et veredarijs quibus utebantur Inga
et ejus capt.

Cap. 11. de formis Imperiorum, alij principes ad bella
duntaxat eligebant, alij tyrannidem ferebant alij
aspernabantur, clariora Regna Mexicanum et Peruense
Ingarum hoc divitijs excellebat, illud ad fines Aulaeque splen-
dore ac maiestate. Mexicanum electiuum. Peruense succe
ssiuum. alij sine rege et magistratu degebant etsi plures, Cap. 19

Cap. 12 de Ingarum Imp. Regum successionis legitimus haeres
Coya primaria uxore natus filius erat hoc plerumque
Soror Regis, apud Peru enim Reges sorores pro uxoribus
habere solemne, solus is filius ex Coia Rex si tamen defuncti
frater germanus supererat, filio praeferebatur. Insigne
regium rubeus ex lana globus seu villus e medio occipitio suspensus
In Peru nulla unquam in Reges Ingam rebellio nota est.
infandi lasores eos Indos Reges afficiebat. Oriones apud eos
belli duces e illustri prosapia nati.

praeterquam a fratribus uta Atagualpa contra
fratrem Guascam Ingam.

Cap. 14 aedificij nullo ordine ac serie legitima structa
fornices non norant, neccum caemento calcem miscere
sciebant. tamen magnis ac immensae molis lapidibus
tanta solertia et industria uniti et coagmentati ut
iunctura oculos falleret aedificia compaginata. pontes
congestis iunceis ac stramnis mammenlis conflabant
ex utroque littore firmiter deligati

Cap. 15 de diuitijs Ingarum. Tantum se compertum
affirmant hispanos cum primum Indiam inua-
sissent vix decimam thesaurorum partem nactos fuisse
quod Indi quam maximos ante faciem hispanorum secretissimis
locis absconderent. bona omnia Ingarum erant nullaque
n. bona aliqua hæreditario iure in posteros transmittebant
Cap. 16 in domorum extructione et mulieres operas confe-
rebant, quæ quidem nullo otio, aut mollitie educabantur
quidquid Mais et lanæ, gabbæ a Regibus tributi superabat
id in horrea aut condos publicos congerebatur. Unus-
quisque quæ sibi opus erant calceamentorum vestimen-
torum ve exequebatur.
dicit ipsos vitam admodum sobriam et continentem
egisse unde postea quoque ad ~~[illegible]~~ euangelij doctri-
nam accessum habebant eo habitiores ac paratiores erant.
Cap. 18, adulteri censebantur quoties quispiam cum alia
rem legitima coniuge habebant quæ vnica tantum erat de concum-
bebant cum concubinis quæ plurimæ erant secum. eo inde
Peruanorum coniugijs. In Peru Atagualpa regnabat
quando primum Hispani in Peru irruerunt. Cum enim antea
legem tulisset ut Ingæ soli sorores suas in matrimonium
habere possent, quod quidem matrimonium ipsi Ingæ solum
ideo ipsi Reges ex eo matrimonio nati Deo assignati putarent
breuiter excussi de matrimonio Peruanorum dicunt. Postea
tract. ad D. Hieronymum de loaysa quod vltimum erat errore
non admittatur quando vxores ex ante baptismi post baptismum
Indis assignantur. Sed a etiam Synodo limensi decretum est
coniugia a fratre et sorore contracta semper nulla et irrita
ipso iure esse fuisse, nec ipsi Indis longum visum est.
Cap. 19. Arces in Andes ab Ingis extructæ aduersus orientales.
inimicos Brasilienses. Ingæ Americanis omnibus prudentiores
Cannares vero qui hispanos aduersus Ingas auxilio fuerunt cum
eis certant. Ingas dicebant se primos Dominos. ideo
ius esse ipsis cæteros subijci. sed et ipsos solum verum
et primum Deum colendi rationem cognoscere gloriabantur. 1 Deorum Vira
cocha deinde Sol. Deinde Guacæ alij nec Dij aut Deos semper
alio omnes vigore accipiebant. Cap. 21. Idarege Inga quod fuit
Cap. 20 nullos Ingarum sui antecessoris bona ac thesauros accipie-
bat omnia n. eorum ad gentes seruabantur. et vnusquisque rem
familiare, suo nouam comparabat.

Ingæ 300 et paulo plures annos regnarunt.

Cap. 22. ultonam mirum refert. Atagualpa cum alijs Ducibus
suis Guascarem fratrem captiuum habuit, fautores Gua-
caris cum Dominum liberare desperassent ad sacrifi-
cia confugiunt Viracocham deprecantes ut is de cælo mit-
tat qui Dominum suum liberaret, quo tunc ipsi sacrifi-
cijs insistunt ecce hispani adueniunt quos etiam
ipsa comprehendisse et captiuum fecisse dicerent. inde
Viracocha ipsi dicti et via ad Regna illa secunda strata
Amaro Inga vltimus Ingarum in Cusco supplicio affectus

Codex
Lat
13
1-SIZE

35690

Cap. 29 de Regibus Mexicanis perfectis animis dignitas regia hactenus Mexico erat. eius multi meos rebelles minus quod Tizocico Regum 5. effeminatum veneno affirmare voluerint: plerosque regum hostibus oblatos forti animo restituisse, et alios se meliores experientia sufficientiam nominasse. primis annis in re familiari admodum parci et tenaces [illegible] quod plerique pauperes ad Regum alium [illegible] Motecuma in ingenti animalibus servandis [illegible] ex omni genere etiam aerea terrestri aquatica salsa dulci.

Codex
De Bry
1
1-SIZE

Codex
De Bry
1
1-SIZE